

z után még
bukjából és
óriába.

rténet csak
meg ismét
lkezővel a
ppantott.

ter pajtás!
sájdéli, aki
gára legyen
k békét.

atta :

ZET

Már emlék-
o-Dembick
iratosomót,
első lengyel
ság utján a
n van, sőt

még a
erpek volt
adoknak —
nyi versztre
n erdőkkel,
te még a
tjeik, tüzes

drága faj-
hét lovat
elő, valász
hét ország
okkal régi
tal és olyan
lugója föl-

1277
nd 31.

bóstán,
nellott.

1271

paáruf.
zolt üveg-
l azonnal
1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

1262

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, Str. Baron
L. Pop, — Brassai-utca 10.
Az Uj Kelet telefonjai
Szerkesztőség 977
Kiadóhivatal 844
Nyomda 879
Héber osztály 455
Zs. N. Sz. 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cimzen-
dők. Kéziratokat nem
adunk vissza és nem őriz-
hetünk meg

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

V. évfolyam, 41. szám

Cluj (Kolozsvár) 5682. sevát 22.

1922. február 22. Szerda

Előfizetési árak

Romániában
Egész évre 320 lei
Félévre 170 lei
Negyedévre 90 lei
Egy hónapra 30 lei
Egy szám ára pályaudvaron
és vidéken is 1 lei 50 bani

Csehszlovákiában
Egy hónapra 25 ck
Egy szám 1 ck

Jugoszláviában
Egy hónapra 20 dinár
Egy szám 1 dinár

Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék zsidó választóihoz!

Az erdélyi zsidó néppártnak Kolozsvárt f. hó 14-én megtartott alakuló gyűlése azt a nagy feladatot róta reánk, hogy a népi egységünk megtestesítésére hivatott, ezen szervezetnek teljes kiépüléséig, azt vezessük s így a készöbön levő választások alkalmával tanusítandó magatartástokat is irányítsuk.

Érezve a reánk háruló feladat nagy horderéjét, felelősségünk teljes tudatában alapos megvizsgálás tárgyává tettük a helyi szervezetek által rendelkezésünkre juttatott adatokat és megállapítván, hogy a választói névjegyzékek hiányosságok miatt Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék zsidó népe egyetlen helyen sem tud befolyani a választási küzdelemben oly erővel, mely lélekszámával némileg is arányban áll, — érett megfontolás után azt határoztuk, hogy hivatalosan az erdélyi zsidó néppárt a mostani választásokon *jelöltet sehol nem állít, de amennyiben önkzedeményezésből bárhol is jejlölte magát valaki, aki pártunk programját teszi magáévá, ezt nemcsak nem kifogásoljuk, sőt az ily demokráciát örömmel üdvözöljük és annak teljes erejű támogatását mindnyájatok lelkiismereti kötelességének jelentjük ki.*

Aválasztási küzdelemben részt vevő más pártok jelöltjei közül pedig csak annak adjátok szavazataitokat, a ki határozottan kinyilvánítja és írásban is megerősíti, hogy a nagyromániai zsidó kisebbség nemzeti jogait elismeri, az 1918 évi december hó 1-én Gyulafehérváron megtartott román nemzetgyűlés által hozott határozatok alapján áll és az erdélyi zsidó néppártnak azt a követelését, hogy e határozatoknak az etnikai kisebbségekre vonatkozó része mielőbb teljes mértékben végrehajtsák, továbbá, hogy a szombaton munkaszünetet tartó zsidó polgárok a kötelező vasárnapi munkaszünet alól felmentessenek, magáévá teszi!

Az akaratunknak kellő módon való kifejezésre juttatását gátló, külső körülmények most ilyen, kevésbé aktív magatartásra kényszerítették pártunkat. Amde pártunk — ha a parlamenti választások kiírásának hatása alatt érelődött is meg, a tettkezség, mely életre hívta — nem erre, az egy alkalomra és nem is esupán az országgyűlési választásokon való részvételünk szempontjából, hanem oly rendeltetéssel alakult, hogy mint Nagyrománia polgárait, a közélet terén állandóan egyesítsen bennünket, míg kitűzött programja meg nem valósult. *E program jegyében a ma létet adott pártunknak; tulajdonképeni élete e programért csak holnap veszi kezdetét.*

Ennek tudatában fogadjátok mostani utasításunkat és alkalmazkodjatok hozzá mindannyian!

Tartsátok szem előtt, hogy ha Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék zsidó népének — ami nyilvánvaló — a most összeülő parlamentben sem lesz képvisellete — pártunk pusztá léte is élő tilakozás lesz ezen igazságtalanság ellen!

Pártunk egyuttal ki is jelenti, hogy az ilyen elavult választási rendszer alapján és ezenfelül még a választójoggal bíró polgárok oly jelentékeny részének e joguk gyakorlásától való elzárása mellett létrejövő országgyűlés semmiesetre sem lehet hivatott arra, hogy felállítsa egy demokratikus Nagyrománia új alkotmányának pilléreit!

És ama tény ellen, hogy Erdély, Bánát, Máramaros és Körösvidék zsidó népének az őt, e parlamentben megillető képviselthez jutnia lelketlen — pártunk az egész nagyromániai közvélemény előtt zennel ünnepélyesen óvást emel!

Cluj-Kolozsvár, 1922 február 21.

Az Erdélyi Zsidó Néppárt ideiglenes központi vezetősége

Csak a gyöngesség, a gyökértelenség az, ami állandóan vibrál, ami nem tud megnyugodni. A higgadt megállás, lábat megvetni fix ponton és egy lépéssel se tovább, amíg én magam nem akarom: ez lehet stagnálás, de ez a stagnálás, ez a megállás a duzzadó belső erő jele. Ennek a belső erőnek adta tanujelét az erdélyi zsidó néppárt vezetősége, mikor nyugodt és böles politikai mérlegelés után lemondott a képviselőválasztásokon való aktív részvételről. Ha csak egy csöppet is gyöngébbeknek éreztük volna magunkat, kötelességszerűen részt kellett volna vennünk a választásokban és a zsidó néppárt minden számításba jöhető kerületben föllállította volna a maga jelöltjét. De mert erőnknek teljében tudjuk magunkat, — nem vesszük föl a választási küzdelmet. Paradoxonnak látszik ez a megállapítás — és még is így van és mégis ez az igazság.

A választói névjegyzékek körül elkövetett igazságtalanságok, zsidó választóknak a listákból való tömeges kiha-

gyása eleve is lehetlenné tette, hogy az erdélyi zsidóság szóhoz juthasson a képviselőválasztásokon. Ez még azokra a területekre is áll, ahol a zsidóság tömegesen lakik. Zsidó intellektuális, ügyvédek, orvosok, nagyiparosok, kereskedők tömegei maradtak ki a hivatalos választói listákból és minden erőfeszítés hiábavalónak bizonyult a sérelmes állapot megváltoztatására. Megakadályozták a névjegyzék igazságos kiegészítését. Ha gyöngénk volnánk, ha nem volnánk erőnk tudatában, akkor még így is, a biztos elbukás kilátásával is fölvennők a választási küzdelmet. Mert a küzdelem maga az, ami erősít és az elszenvedett vereség újabb erőfeszítésre, szorosabb tömörülésre ösztönöz. Ez volt a régi Magyarország szociáldemokrata pártjának politikai taktikája a multban.

Az erdélyi zsidó néppártnak azonban erre a politikai taktikára már nincs szüksége. Nem nyerne vele semmit, legföljebb meglévő erejét merítené ki, előretudottan hiába való küzdelemben.

Pedig erre az erőre, erőnknek teljes intaktására már a legközelebbi jövőben nagyon is szükségünk lesz. Mert az erdélyi zsidó néppárt nemcsak az országgyűlési képviselőválasztások alkalmára alakult. Erdély zsidó népének ez a politikai tömörülése állandó jellegű és feladata, hogy szószólója legyen a zsidó nép érdekeinek a közélet minden fórumán. Nagy érdekeink fűződnek ahhoz, hogy az ország törvényhozásában a zsidó nép képvisellete mint ellenőrző, mint érdekeinket védelmező faktor ott legyen. Erdély zsidóságának ezt a választói listák jogfosztása lehetlenné tette. Am a képviselőházban, — ha nem is Erdélyből — de Nagyrománia többi országrészeiből Bukovinából, Beszarábiából ott lesznek a zsidó nemzeti képviselők. Ezek elegendők lesznek arra, hogy a romániai zsidó nép egyetemes érdekeit megvédelmezzék. A speciális erdélyi zsidó néperdekek azonban nem is annyira az ország törvényhozásában, hanem inkább a városi, községi önkormányzatokban vannak lefektetve. És ez lesz az erdélyi zsidó néppártnak tulajdonképen a fontosabb föladata. A legközelebbi községi választásokon teljes erővel és fölkészültséggel résztvenni és a zsidó érdekeket kellő képviselthez juttatni a városi önkormányzatokban.

Ezeknél a választásoknál nem lesznek akadályok a választói névjegyzékek igazságtalanságai és magunk iránt való kötelességünk, hogy ezekre a választásokra már jó eleve készüldjünk.

Súlyos feladat előtt állott a zsidó néppárt vezetősége, de habozás nélkül tette meg a lépést a megoldás felé. Bizonyára népszerűbb lett volna, ha a sok helyről megnyilvánult hangulatnak enged és a pusztá demonstráció jegyében is feiveszi a választási harcot. De ahol a zsidó összeség érdekéről van szó, ott háttérbe kell szorulnia minden céltalan, bár népszerű megnyilvánulásnak. Az erdélyi zsidó néppárt hivatalos jelöltet egy kerületben sem állít. Azokon a helyeken, ahol a zsidóság mégis belé atar szólni a politikai küzdelemben, vagy ahol a jelölt, a zsidóság és ezzel az erdélyi zsidó néppárt programját magáévá teszi, természetesen, minden erkölcsi erőnkkel mögöttük állunk. De az erdélyi zsidóság megszervezett politikai erejét olyan küzdelmekre kell készen tartani, melyekbe a biztos eredmény tudatában mehetünk és fogunk belemenni. Az erdélyi zsidó néppárt ennek a tudatos erejének adott kifejezést, mikor a mostani képviselőválasztásokon való részvételtől, mint országos párt, távol tartja magát.

Az ellenzéket nem hívták meg a királyi eljegyzésre

Az Uj Kelet tudósítójától

A tegnapi nap legnagyobb politikai szenzációja: Marioara hercegnő és Sándor szerb király eljegyzésére az ellenzéki pártok vezetőit nem hívták meg. Az ellenzéki pártvezérek magatartásával kapcsolatban a sajtó napokon keresztül sokat foglalkozott. Mihály herceg keresztelőjéről mint ismeretes, az ellenzék távol maradt és az utolsó két hónap politikai eseményei következtében az anti-liberális lapok az hirdették, hogy Bratianuékon és Take Jonescun kívül a többi vezető politikusok a fejedelmi eljegyzésen sem vesznek részt. A családi jellegű udvari ünnepegy így a politikai harcok gyújtópontjába jutott.

A kormány nem válaszolt az ellenzéki lapok támadására, de tudomásul vette, hogy az ellenzéki vezérek továbbra is ridegen elzárkóznak az udvarral való érintkezéstől. Bratianu mindent elkövetett, hogy az ellenzék magatartása az udvar presztizsét ne sértse és bizalmas tárgyalásokon meggyőzésre jutott Take Jonescu révén Jorga Miklóssal is, akit rábírt, hogy a királyi házzal újra felvegye az érintkezést. Jorga néhány nap előtt meg is jelent a királyi palotában, ahol ötórás teára volt hivatalos a királynénál. Most pedig Jorga megjelent az eljegyzési ünnepegyeken is, ami által — mondják liberális körökben — hatalmas rést ütött a távolmaradó ellenzék ogységes frontján és a távolmaradást illuzóriussá tette.

Bratianuék ügyesen felhasználták ezt az alkalmat, hogy

a dinasztiaát mindjobban izolálják az ellenzékétől

és miután két tekintélyes ellenzéki vezér részvételtelét biztosították, merész elhatározásra jutottak. A királynak azt tolmácsolták, hogy az ellenzék többi vezéreit hivatalosan ne hívják meg az udvari ünnepegyekre, ami meg is történt. A kormány a

meghívás mellőzését azzal indokolja: nem akarta kitenni a királyi házat a meghívás esetleges visszautasításának, amit az ellenzéki sajtó olyan alhatatosan hirdetett. A meghívás mellőzése mindenesetre példa nélkül áll Romániában és természetesen igen nagy konsternációt keltett az érdekelt ellenzéki pártok körében.

Az „Adeverul” szerint a kormánynak mindent meg kellett volna kísérelnie, hogy az ellenzék vezérei az eljegyzésen résztvegyenek. Ez — írja a lap — elsősorban a király személye körüli miniszter feladata lett volna, de ezt a tarcát a mai kormány nem töltötte be.

Az „Aurora” a király elhatározásában annak bizonyítékát látja, hogy az uralkodó azonosítja magát a liberális párt érdekeivel. Ennek a megismerésnek súlyos politikai következményei lesznek és elsősorban Erdélyben fog erős visszhangra találni, ahol a királyt a politikai pártok felett állónak tartották. A fogarasmegyei Pozsorta községben a Nemzeti Párt gyűlést hívott össze, amelyet szabályszerűen bejelentettek a főszolgabíróknak, aki a gyűlést engedélyezte. Amikor a Nemzeti Párt vezetői megjelentek a községben, egy őrmester a fogarasi rendőrparesnokság rendelkezésére hivatkozva a gyűlés megtartását megakadályozta és a párt vezetőit letartóztatta. Az elfogott politikusokat csak öt óra mulva engedték szabadon. Az esetről jelentést tettek belügyminiszternél.

A brassói liberális párt vasárnap délután az Apollo nagytermében tartott gyűlést. Amikor a gyűlésre a „Gazetta Transilvanie” munkatársai be akartak menni az ajtónál álló rendőr Sulica megyei prefektus rendeletére nem engedte be őket a terembe. A prefektust kijelentette, hogy azért nem engedte be az újságírókat, mert a „Gazetta Transilvanie” munkatársai bujtogatók.

Kilencvenéves gyilkos a vádlottak padján. A meghibbant Otheló. Nyolcéves koronatanu.

Az Uj Kelet tudósítójától.

Szenzációs bűnygyben tartott ma tárgyalást a törvényszék büntetőtanácsa. Lackó János kilencvenéves földmives állt a bíróság előtt féltékenységből elkövetett feleséggyilkossággal vádolva. A rogyant lábú gyilkost egy rabtársa vezeti be a tárgyalóterembe. Utána szuronyos börtönőr lépked. Az öreg közép-temető, rövidre nyírott sűrű ősz haja, ősz bajszu emberke. Rabruha van rajta. Leültetik a vádlottak padjára. Nagyon hall. Alig lehet kihallgatni.

A tárgyalást a vádirat felolvasásával kezdi. Lackó János az elmúlt év júniusában megölte Plaesko Margit negyvenöt éves asszonyt, akivel vadházasságban élt és a gyilkosságának szemtanúja volt Plaesko Ferenc nyolcéves gyermek, a meggyilkolt asszony fia. Aztán megkezdődött a kihallgatás. A gyilkos nyugodtan, megfontoltan beszél és többször hangsúlyozta, hogy nem érzi magát bűnösnek. Mentésgül azt hozza elő, hogy az asszony állandóan megcsalta. Egyszer rajta is kapta a hűtlenséget, de az asszony addig könyörgött, amíg megbocsátott neki.

Az elnök többször felteszi a kérdést:

— Mikor történt a gyilkosság?

Lackó úgy látszik nem akar felelni. Arról beszél, hogy mennyi pénzt esalt ki tőle az asszony és csak most tudta meg, hogy nem volt érdemes adnia. Általában a meghibbant ember benyomását kelti. Aztán nagynehezen rávezetik a gyilkosság elmondására. Száraz hangon beszél, a megindultság minden jele nélkül.

— Egyszer megelégettem a hűtlenséget. Ejjel, mikor aludt az asszony, kalapáccsal bementem hozzá és ütni kezdtem a homlokát. Néhányat sikoltott, hörögött, aztán elhalt. Nemán feküdt az ágyban, mintha már meghalt volna. De én megvoltam győződve arról, hogy csak tettei magát és ezért egy késsel többször bele is szúrtam.

Elnök: Az asszony nyaka is át volt vágva.

— Elvágta a nyakát is, mert mindegy volt már.

Es szánalmas hangon nevetni kezdett. Aztán a koronatanut, a nyolcéves Plaesko Ferencet hallgatták ki. A kis fiút, piros arcú, kedves kis gyermek, egy rokona vezeti a terembe. Topogva igyekezik az elnöki emelvény felé. Leszeggett fejjel megy, de egyszer felpillant és szeme ijedten szegződik a vén Lackóra, aki a vádlottak padjáról felállva, az ajtó felé fordul, szembe a fiúcskával.

A kis gyermek, mintha rémet látott volna, egész testében reszketni kezd, megáll, majd ki akar futni a teremből. Többen hozzáfutnak, simogatják, bátorítják, hogy nem fog történni semmi, de a gyermek reszketve, rémült szemekkel nézi az öreget és nem mozdul. Végül leültetik az öreget és a fiúcska megnyugszik. Akadovva mondja el a történeteket.

— Ott feküdtem az anyám mellett, amikor arra ébredtem, hogy Lackó bácsi (így mondta) kalapáccsal veri az anyám fejét. Megijedtem, de nem mertem mozdulni. Akkor észrevettem és engem is megakart verni, de én felugrottam és a nyitott ablakon kiszöktem.

Az öreg a kezét a füléhez szorítja, úgy hallgatja, mit mond a gyermek. Mikor a végéhez ér, exaltáltan felkiált:

— Nem igaz! Nem igaz! Ferit nem akartam bántani!

A kihallgatás után a védő előterjesztést tesz, hogy vizsgálják meg a vádlott elmebeli állapotát. Az ügyész is hozzájárul az indítványhoz, amit a bíróság el is fogad. Ezzel befejeződik a tárgyalás. Az öreg Lackót visszavezetik a börtönébe, a kis fiú pedig ideges irtózással a szemeiben, menekül ki a teremből, a rokonához, aki kezen fogja és úgy vezeti el.

A varsói orosz követ az orosz-román viszonyról

Take Jonescu volt a megegyezés akadálya

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Az Uj Kelet szombati számában vezetőhelyen foglalkozott az orosz-román viszonyról, hibáztatta, hogy Románia még mindig nem vette fel a gazdasági összeköttetést Oroszországgal, jóllehet minden más állam már vagy rendszeres kereskedelmi viszonyba lépett az oroszokkal, vagy ha ezt még nem cselekedte meg, tárgyal a gazdasági kapcsolat felvételéről. Amióta a francia-orosz gazdasági tárgyalások kipattantak, Romániában is kezdik belátni, mennyire igaz van Crave amerikai diplomatának, aki azon csodálkozik, hogy Románia földrajzi lehetőségeit nem használja ki és nem lép érintkezésbe az orosz piacokkal. A román közvélemény tájékoztatója, a sajtó, szükségesnek látja, hogy a kérdést napirenden tartsa és tisztázza azt, miért nem lehetett a két szomszédos államnak közelednie, holott a nyáron az ugynevezett varsói tárgyalások alkalmával mód nyílt volna erre. A Rador bukaresti távirati ügynökség varsói munkatársa kérdést intézett Karahan varsói orosz követhoz ebben az ügyben. Az orosz delegáció vezetője a következőket mondotta:

— Románia és Oroszország egymásravnak utalva úgy gazdaságilag mint politikailag. Hogy a két ország között még nincs megegyezés annak csak Románia az oka. A varsói tárgyalások alkalmával mindent elkövettem, hogy a két ország között közeledés jöjjön létre. De a román delegáció olyan szűk hatáskörrel rendelkezett, hogy érdemleges tárgyalást folytatni lehetetlen volt. Két nagy akadálya van a két ország békés együttműködésnek. Az egyik

Take Jonescu személye, aki minden megegyezésnek ellene van, a másik akadálya az, hogy Románia ragaszkodik a Moszkvában elhelyezett arany visszavadásához.

— Ami a beszarábiai kérdést illeti, — folytatta az orosz követ — Oroszország nem találja méltányosnak és jogosnak, hogy Románia minden tárgyalás nélkül magának deklarálja Beszarábiát és hangsúlyozom, hogy mi Beszarábiát a románok által megszállt orosz területek tekintjük. Hiszen 1918-ban a Rakovszkyval kötött egyezményben

Románia kötelezte magát, hogy Beszarábiát két hónapra belül kiirtja.

Romániának be kellene látnia, hogy a tartozkodó politika nincs hasznára.

Azután a génuai konferenciáról beszélt Karahan. Véleménye szerint Génuában két fél fog küzdeni. Az egyik fél Oroszország, amely feltétlenül sikraszáll jogaiért, a másik pedig a többi európai államok blokja, amely küzdeni fog Oroszország ellen.

Befejezésül Karahan kijelentette, hogy Oroszország nehéz időket él,

de vigasz, hogy volt még sokkal nehezebb helyzetben is.

Take Jonescu válasza

Bukarest, február 21. (RTI.) Az „Universul” tudósítója Karahan varsói orosz követ nyilatkozatát bemutatta Take Jonescu volt külügyminiszternek, aki a következőket válaszolta:

— A varsói tárgyalások sikertelensége két okra vezethető vissza: Az egyik a Moszkvába szállított arany ügye, a másik Beszarábia kérdése.

Oroszország nem akarja elismerni Románia jogát Beszarábiára.

— Ha én elfogadtam volna — ha csak elvileg is — azt az álláspontot, hogy Beszarábia kérdése tárgyalás alá vehető, büntetett követtem volna el saját hazámmal szemben. Beszarábia egyesült Romániával és mielőtt egyesült volna, kikialtotta saját függetlenségét. Az egyesült négy nagyhatalom ratifikálta és elismerte. Az Oroszországgal folytatandó tárgyalások tehát kizárólag pénzügyi vagy gazdasági kérdések körül foroghattak volna. Neveltséges az 1918 március 15-iki moszkvai egyezményről beszélni, amelyet Rakovszky kötött Averescuval, amikor az egyesülés jóval később történt.

Oroszország nagyon téved, ha azt hiszi, hogy az európai államok el fogják ismerni a szovjetkormányt,

de ha ilyesmire sor is kerülne, semmiesetre sem engednék megbontani a régi szerződéseket. Beszarábia kérdése tehát nem kerülhet újból előtérbe. A génuai konferencia nem fog politikai kérdéseket tárgyalni, ott csak pénzügyi és gazdasági kérdésekben fognak határozni. Ismétlem, Beszarábia kérdése végleg el van intézve.

— Ami a moszkvai aranyat illeti, Varsóban erről sem tárgyalhatunk, mert

az orosz kormány kölcsönös elszámolást akart.

Ez pedig lehetetlen, mert a moszkvai arany részben a román közönség, részben a Banca Nationala tulajdona, tehát magántulajdon.

— Az tehát, — fejezte be Take Jonescu — hogy mi nem akartunk tárgyalni mindezekről, az nagyon természetes, mert Románia nem olyan naiv, hogy ezt a kérdést újra vita tárgyává tenni engedje.

— Antiszemita tüntetések Varsóban. Varsóból jelentik: Isa Krämer zsidó énekesnő újabb fellépése, az antiszemita lengyel diákok számára ismét tüntetésre adott alkalmat. A diákok küldöttsége felkereste a rendőrfőnököt és követelte Krämernek Lengyelországból való kiutasítását és hogy Varsóban tiltassák el a zsidó nyelv nyilvános használatát. A rendőrség a világhírű énekesnőt a diákság terrorja alatt kiutasította.

PILPUL

< Nem mind arany, ami fénylik. Ezt az aranyigazságot mi már régóta tudjuk. Antonescu, Románia új párisi követe csak most jött rá. Nagyon felháborodott, mihelyt rájött: sietett megírni a Luptába. Ilyent még nem hallot a világ! Averescuék egy párisi banknál kétezer kiló aranyat zálogosítottak el. Felvették rá a dőhányt, a jó francia frankokat, most azán kitudódott, hogy az a kétezer kilogram, ami fénylött, nem volt mind arany. Csak kétszázhatvanhárom kiló volt nemes arany, ezerhatszázharminché kiló ezüst volt. Hiszen nemtelennek az ezüstöt se lehet mondani, Antonescu nem is mondja ezt az ezüstről. Antonescu csak Averescuékrol mondja, hogy „arany gyanánt zálogosítottak el ezüstöt.” Ilyen dolgokkal tettek tönkre az ország hitelt! Az ország igazán lállás az ilyen leleplezésért, amelyből kiderül, hogy az „Averescu”-kormány négy-szeres becsapást vitt véghez. Becsapta az aranyat, becsapta az ezüstöt, mint aranyat, becsapta a franciákat és becsapta az országot. Csak egyet szeretnénk tudni, vajjon ha Antonescut Averescuék küldték volna Párisba, akkor is előállt volna a leleplezés? Aranyat ért volna minden szava akkor. Így, hogy tudjuk, kortes-célokot szolgál, csak ezüsttel díjazuk bátor szókimondását. A valutánál ez is jóval többet ér.

— Az amerikai Henry Ford mint ismeretes, autógyártással rontja az amerikai gyáripár jó hírnevét. Melléktermék gyanánt az antiszemitizmust gyártja. Ami egészen természetes. Ha már üldözni kell a zsidót, hát gyorsan kell üldözni. Legjobb autón lehet. Mister Ford a gyakorlati antiszemitizmus legtekélyesebb forrása kétségtelenül az autógyártás. Először: le lehet gázolni azzal minden zsidó gyárost, aki autót gyárt, aztán le lehet gázolni vele minden más zsidót is, aki nem gyárt gépkocsit. A Ford-féle remiszekből öt percnél többet tőnek ki egy teljesen kész gépkocsit, ha csak minden második kocsit gyűr egy zsidó maga alá, Henry Ford már nem hiába dolgozott. A kilínó milliárdos tehát nem rosszul számított. Az autóival valóban ki lehet üldözni a világból a zsidókat. De mégis rosszul számított. Mert a zsidók is szeretnek autót robnogni a milliók felé és az amerikai zsidók nem akartak rálni Ford autóra, hogy zsidókat gázoljanak el. Mister Ford mindezek következtében azt az antiszemita kampányt, amelyet tavaly megindított, az év elején leszerelte. Zsidók nélkül, úgy látszik, még Amerikában se lehet csinálni zsidóüldözést. De ott még a gazdasági kérdést se lehet zsidók nélkül megoldani. Már pedig mister Ford ezt szeretné legesleginkább. És most azt mondja: nem is a zsidókat akarja tönkretenni, hanem a régi gazdasági szisztémát, amely az aranybázisra támaszkodott. Az arany helyett más értékszubstanciát keresett. A ravasz autoantiszemita a markába nevetett, hogy most aztán mégis csak becsapja a zsidót. Mert ha az arany valuta-presztizse tönkre megy, akkor tönkre mennek a zsidók is. No ezt muszáj megcsinálni. Lefújta hát az antiszemita-heccet és keresztet háborút indított az arany alap ellen. De ezt aztán igazán nem lehet zsidók nélkül. A derék Ford tehát minden követ megmozgat, hogy ehhez megnyerje a zsidóságot. Igazán nagy ember ez a mister Ford. Még az antiszemitizmusról is le tud mondani, ha azt hiszi, hogy enélkül biztosabban tudja legázolni a zsidóságot. De mi lesz akkor, ha a zsidók nem akarnak belemenni az arany-bojoktba?

— Azért okok miatt Ford hajította végre vasuti egyezményt a portorosei delkezei ki nyolt, vagy monarchia koronaként nem vagonok nem forgalomban szerü állami j Mindössze há resti utasítás kezdjék a kó jó ideig el fog festésére von megkaptam vo jutottunk voln forgalomhoz.

Hosszu igaz világgosságot vszonyokra és tőle a portorosei tásának okát, bajok forrását vezetőségénél karesti „felsőb” lemenyünk sze mény végrehaj elhalasztása a sikerült kámp akik ily módon időre a veszély től, feláldozva gunk önző kapz

— Haggibbor teadélután. Vasárnap, február 26-án délután 4 órakor tartja a Haggibbor szokásos műsoros teadélutánját a Magyar Színház tagjainak közreműködésével. Műsor után tánc lesz.

Ha izléses

**nyomtatványt
akar, kérjen árajánlatot az**

UJ KELET

nyomdájától

Ciuj, (Kolozsvár) Str. Baron J. Pop
(Brassai-utca) 10. sz. Telefon 879.

Kás

legolcsóbb gépviteli vállalat. S és motorokjavító ipartelemek szeresát jutányosan CLUJ-Cal. V

Mert nem festik át a vasuti kocsiakat

Miért megy tönkre az erdélyi kivitelt

Az Uj Kelet tudósítójától

Az Uj Kelet tegnapi számában egy cikk jelent meg a kiviteli nehézségekről. A cikk írója kimutatta, hogy a CFR. erdélyi üzletvezetőségének hanyagsága és nemtörődősége folytán eső előtt áll az erdélyi fatermelés, mert vasuti zavarok miatt a termelők nem képesek exportálni, ami illuzóriussá teszi az intenzív munkát. A cikk abból az alkalomból íródott, hogy a magas valutája, horribilis szállítási díjakat fizető esek cégek könnyen el tudják árúikat külföldön helyezni, míg az alacsonyabb valutájú, kisebb szállítási díjjal dolgozó romániai termelők fakézlétei belföldön vagonokban és a telepeken vannak felhalmozva az elszállítás minden reménye nélkül. Ilyen körülmények között érthető az érdekeltek elkeseredése, akik a romániai tőkének jelentős részét képviselik, hogy eszupán technikai akadályok miatt horribilis összegeken kívül a külföldi piacokat is elvesztik. Ettől eltekintve, más érdekelteket részéről is állandó a panasza az erdélyi vasut vezetősége ellen, akinek állítólagos mulasztásai miatt válságba jut az exportra dolgozó romániai termelés. Felkerestük ez ügyben Juon Hosszu kolozsvári üzletvezetőt, akitől kérdéseinkre a következő felvilágosítást kaptuk:

— Alig hiszem, hogy volna ember, aki nálam jobban tudatában volna annak a gazdasági szerencsétlenségnek, amit a vagonhiány és a szállítási nehézségek okoznak az erdélyi iparnak és kereskedelemnek. Tudom, hogy a viszonyokkal nem ismerős egyének minden baj forrásának az üzletvezetés működését tartják, azonban ezeknek nincsen igazuk. A semmiből nem tudhatunk vagonokat és mozdonyokat előállítani. Mi mindent elkövetünk, hogy a szállítást a lehető legjobb szerint simán bonyolódjanak le s ha ez nem sikerül, nem reánk hárulnak a következmények.

— Hogy nincs elég vasuti kocsi, az még érthető — vettem közbe, de miért nem szállítanak a meglévő kocsiakkal?

— Azért, mert előttem is érthetetlen okok miatt Románia a mai napig sem hajtott végre a portorosei konferencia vasuti egyezményét a maga egészében. A portorosei konferencia idevágó rendelkezései kimondják, hogy szakmányolt, vagy az volt osztrák-magyar monarchia kocsiparkjából nekünk jutott vagonok nem használhatók nemzetközi forgalomban csak akkor, ha a szabályszerű állami jelzésekkel el vannak látva. Mindössze három napja adtuk ki bukaresti utasításra a rendeletet, hogy megkezdjék a kocsi átírtását, ami még jó ideig el fog tartani. Ha a kocsi átírtására vonatkozó utasítást idejében megkaptam volna, már régen közelebb jutottunk volna a normális nemzetközi forgalomhoz.

Hosszu igazgató információja némi világosságot vet a sötét szállítási viszonyokra és ha nem is tudtuk meg tőle a portorosei egyezmény bonemtartásának okát, azt megtudtuk, hogy a bajok forrását nem az erdélyi vasuti vezetőségé kell keresni, hanem a bukaresti „felsőbb utasítások” körül. Véleményünk szerint a portorosei egyezmény végrehajtásának a mai napig való elhalasztása a regáli fatermelők egy sikerült kampányának tulajdonítható, akik ily módon szabadultak meg egy időre a veszélyes erdélyi konkurenciától, feláldozva az ország érdekét a maguk önző kapzsiságának.

Kássa A.

legelőbb géplakatos és villamoserő átviteli vállalat. Szakmájamentéle gépek és motorok javítása, gyárak mármok és ipartelepek szerelését, bővítését, javítását jutányosan vállalja. Javító műhely.

CLUJ-KOLOZSVÁR, 1288 Cal. Victoriei 99. sz.

A kisanant is résztvesz

a londoni konferencián

Franciaország után Románia is Génua elhalasztását követeli

Az Uj Kelet tudósítójától

Az orosz-francia egyezség híre kísért még mindig az európai sajtóban. Ez a hír nemcsak Németországban okozott meglepetést, de Lengyelországban is. Mert orosz-francia egyezség esetén az orosz-lengyel egyezség meglehetősen háttérbe szorul. Páris újra jönnek látja a hivatalos cáfolást. Ma érkezett távirat szerint illetékes helyen kijelentik, hogy orosz-francia egyezség nem történt. A cáfolat hangsúlyozza, hogy Franciaország nem akarja elhanyagolni Lengyelországot érdekeit kétes értékű eredményekért, amiket Oroszország nyújthatna. Hírek voltak elterjedve arról is, hogy Franciaország meghívta Németországot és Oroszországot egy Párisban tartandó szakértői konferenciára. A francia külügyminiszter most ezeket a híreket is erőlyesen megcáfolta. Az a feltevésünk, hogy

az olasz kormányválság

hátráltatni fogja a génuai konferenciát, mára beigazolódt. A párisi lapok egy ma érkezett táviratunk szerint azt írják, hogy a génuai konferenciát az olasz kormányválság késlelteti. Valószínű, hogy a megnyitást el kell halasztani. Ami az olasz válságot illeti, a király kihallgatáson fogadta Nitti, majd Buronit, a fascisták elnökét. Ez a kihallgatás igen érdekes és jellemző. A jobboldal e szélső anarchista politikai tekintélyükkel már elérnek a koronáig.

Este hat órakor Giolitti jelent meg a királynál, a kihallgatással az audienciák befejeződnek. A kormányválság valószínűleg még ezen a héten megoldják. A római lapok szerint De Nicola nyomult újra előtérbe, valószínű, hogy ő lesz a miniszterelnök.

A londoni szakértői konferencia.

amelynek Génuaat kellene előkészítenie, az angol lapok jelentése szerint holnap, február huszoneketedikén ül össze. A párisi politikai lehetetlennek tartja, hogy ez a konferencia ilyen hamar összeülhessen, mert a kormányok maguk között még nem tárgyalták meg. Ez a francia hivatalos felfogás ismét csak arra való, hogy egy konferenciát elszabotáljon. A londoni szakértői konferenciát az angol és francia kormány megtárgyalta egymás között, de a francia kormány a kisanant államainak szakértőit is ragaszkodott, megirtuk nem egyszer, hogy miért, mert Franciaországnak a kisanant ezen a konferencián természetes szövetségese lenne. Mire a párisi „Radical” ugyanazt írja, szöszereint a következőket: Poincaré alhatatosan követeli, hogy a londoni konferencián

a kisanant és Lengyelország

kiküldöttei is részt vegyenek. Ezek az államok közvetlenül érdekelve vannak az orosz kérdésben, ezenkívül Franciaország természetes szövetségesei is. A nagyantantnak kötelessége, hogy ezeknek az államoknak a részvételét biztosítsa. Hasonló ehhez a londoni Reuter felfogása. A kitünő ügynökség ezt jelenti: A londoni politikai körök élénk figyelemmel kísérik a kisanant állásfoglalását a génuai konferenciával szemben. Nyilvánvaló az intenció, hogy a kisanant egységesen lépjen fel, hogy álláspontját erősebben érvényesítse minden kérdésben. Románia feltétlenül Franciaország mellett van és a konferencia elhalasztását követeli.

Egyik-másik angol lap különben azt írja, hogy a kisanant államai is résztvesznek a londoni tanácskozáson. Ez a részvétel londoni meghatalmazottjaik útján történik. A londoni sajtó Benes külügyminiszter utazásával foglalkozik és azt hiszi, hogy

a közép-európai kérdések rövidesen tisztázódnak fognak. A ju-

goszláv sajtó Sándó király bukaresti útjával foglalkozik és politikai kommentárjaiban fontos eseménynek mondja a dolgot. Pasies útjának külpolitikai célja is van. Meg fogják állapítani a kisanant magatartását a génuai konferenciával szemben. Mialatt a király és Pasies távol van, a királyi hatalmat Trifkovics alelnöklétével a minisztertanács gyakorolja.

Érdekes moszkvai távirat érkezik Párison át. Az orosz meghatalmazottak a génuai konferencián kérni fogják mindazoknak a károknak a megtérítését, amelyeket Oroszországnak a háboru alatt és azután okoztak. A háboru alatt okozott károk nagyrésztben Németországot terhelik, tehát a moszkvai hír igaz, akkor

az oroszok a németek ellen

fognak fellépni Génuaiban. Nem valószínű, hogy ez a jelentés összefüggésben van a francia-orosz tárgyalásokkal, mert nagyon is magán viseli a francia sugalmazás bélyegét. Más Párison át érkezett moszkvai jelentés arról számol be, hogy Lenin leszerelési tervet dolgozik. Lenin már egyszer bemutatott ilyen tervet a központi szovjeteknek, felére akarta csökkenteni a vörös hadsereget, de Trocki beszédére tervét elvetették. Ugyálszik, Lenin ismét Amerikának akar kedvezkedni, mert Amerika, nem főképpen humanitárius, de gazdasági okokból egy idő óta legelső pacifistaként lép fel és valamenyny állam leszerelését követeli. A brit-keleti kérdésről ma nem érkezett különösebb

Az ir forrongás

tartozóbb. A dublini külvárosban két angol tiszt holttestét találták. A tiszteket revolverrel lőtték agyon. Konstantinápolyból jelentik, hogy Angorából a többször említett kemalista delegáció végre elindult. Rómába, Párisba és Londonban fog utazni, hogy közölje az angolai kormány feltételeit, amelyek alapján létrejöhet a megegyezés. Nagyon érdekes az a genfi távirat, amely jelenti, hogy a német kormány azzal a kéressel fordult a népszövetséghez, hívjon össze egy nemzetközi egészségügyi kongresszust Varsóba, hogy egész Európa

a fenyegető járványok ellen

megtehesse a védelmi intézkedéseket. Ennek a kongresszusnak a színhelye mintegy meg is határozza már a járványok érkezésének irányát, semmi kétség, az orosz járványveszedelemtől van szó, amelyből könnyen európai veszedelem válhat. Fritjof Nansen, aki most érkezett vissza Oroszországból Lafayetteben lángoló kiáltást hallat: tizenhétmillió embert éhhalál fenyeget, mindenkinek segíteni kell! A világ — mondja Nansen — nem engedheti meg magának ezt a fénytűzést, hogy ne segítsen talpraállítani Oroszországot. Ugyálszik a génuai konferencia mellett még igen nagy feladatok megoldása vár a világra a varsói egészségügyi kongresszuson is.

Pályázat

A szilgyesehi ort. izr. hitközség 1922 május 1-ére betöltendőleg egy huszfélfelől, szolgái, pénzbeszedő- és fürdőkezelői állásra pályázatot hirdet. Az illető pályázónak a kóserhusz erezése művelésében kellő jártassággal kell bírnia. A fizetés havonként 600 lei és a szokásos mellékjuttalmak, továbbá a rituális fürdőnek — saját költségén leendő kezeléséért — az ebből befolyó egész jövedelem, valamint természetbeni lakás. Metszők előnyben részesülnek. Az állás elnyerése iránti kérések a képesítésre, vallásos és erkölcsi magaviseletre, korra és családi körülményekre vonatkozó mellékletekkel felsejelen a hitközség jegyzői hivatalához címezve március 15-ig benyújtandók.

Szilgyeseh, 1922 február 15.

Klein Adolf Herskovits Adolf jegyző. elnök.

Milliók deficit

Kolozsvár pótköltségvetésében

Az Uj Kelet tudósítójától.

A bevételi forrásaitól megfosztott Kolozsvár pénzügyi osztályán most tették ki közszemlére a város 1922 évi pótköltségvetését, mely újabb bizonyítékát adja annak, hogy amióta a városi pótdadók legnagyobb részét az állam magának tartotta fenn, a város csak egyre növekedő deficitekkel tudja magát fenntartani. Az ezidei előirányzott tízmillió 203.680 lei kiadással szemben a bevétel maximuma négytízmillió 987.416 lei. A kiadás tételei között nem szerepelnek a kamatai annak a hetvenmillió kölcsönnek, melyet a város építkezési terveinek megvalósítására szándékozik felvenni.

Tavaly négytízmillió 832.900 lei deficittel zárult a város pótköltségvetése, de erre a hiányra 150 százalékos fedezet van. Az idén előreláthatólag majdnem egymillió deficit lesz, melynek fedezésére 54 százalékkal kellene a pótdadót felemelni. Tekintettel azonban arra, hogy a jelenlegi 150 százalékos pótdadó is elég magas, a város úgy tervezi, hogy a mutatózó hiányt az állammal fogja fedeztetni. Az önkormányzati városok segélyezésére az állam külön alapot kezel, melynek bevételei a városi határvámokból és egyes iparcikkek utáni illetékből származnak. Ezt a segélyt az idén ötven százalékkal felemlétek, ami azt bizonyítja, hogy a segélyalap elég erős ahhoz, hogy Kolozsvár is részesüljön belőle. Erre arról is inkább joga van, mert a segélyalap jelentékeny része erdélyi pénz. A marosújvári szodagyár például egymaga ötmillió lei illetéket fizetett a múlt évben s ezt a pénzt teljes egészében a községi segélyalaphoz csatolták. A városi tanács memorandumot is intézett már ez ügyben a kormányhoz és reméli, hogy az állam minden nehézség nélkül rendelkezésére fogja bocsátani Kolozsvárnak a szükséges összeget.

A város által kezelt különböző célu alapok költségvetése már csak jelentéktelen deficitet mutatnak. A tisztviselők nyugdíjalapja, bár az illetményeket 1:1 arányban fizetik, 158 ezer lei kiadással szemben ugyanannyi bevétellel szerepel. A köztemetői alap tételei a következők: kiadás 106.000 lei, bevétel 167.000 lei, vagyis hatvanegyszer lei többlet, melyet a temető újjan való befektetésére fognak fordítani. Ötven lei többletje van a betegsegélyező alaphoz, mely 19.400 lei kiadással és 19.450 lei bevétellel szerepel a költségvetésben. A város tereai birtokának kezelési költségeire 31.360 lei irányoztak elő s ezzel szemben a bevétel legkisebb oshetősége 31.800 lei, vagyis 440 leivel több, mint a kiadás. Ez a tétel azonban nem tekinthető véglegesnek, mert a városi tárgyalásokat folytat a földmivelésügyi államtitkársággal, amely a tereai gazdasági telepet ki akarja sajátítani s helyette másutt akar a városnak birtokot adni.

Kolozsvár ezévi rendes költségvetése a napokban fog csak elkészülni. A közszemlére kitett költségvetési tervezetek ellen március 15-ig lehet felszólalással élni.

Székely Béla jelöltségéhez.

Az erdélyi sajtó az utóbbi napokban sokat foglalkozott Székely Béla, az „5 órai Ujság” szerkesztője jelölésével. A lapok egy része maliciózan emlékezett meg erről a hírről, voltak olyan lapok is, amelyek a Székely Béla jelöléséről szóló híreket arra használták fel, hogy éles támadást intézzenek személye ellen. Az erdélyi zsidó néppárt, amelynek jelöltjeként került szóba Székely Béla, az objektív igazság kedvéért szükségesnek tartja a következőket közölni: Székely Béla a zsidó nemzeti mozgalom régi harcosa, aki tevékeny munkát végzett az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség megszervezésében. Később csaknem kizárólag újságírói hivatásának volt kénytelen szentelni magát, visszavonult a szövetségben való aktív munkától, de zsidó elveit soha meg nem tagadta és mindig a legnagyobb érdeklődéssel kísérte a zsidó nemzeti mozgalmat. Az Erdélyi Zsidó Néppárt előkészítő bizottságában több bizottsági tag kezdeményezésére tényleg felmerült az a terv, ha a megválasztandó pártvezetőség véglegesen úgy dönt, hogy jelöltet állít fel Kolozsváron, a jelöltséget Székely Bélának ajánlja fel, aki az ügy érdekében hajlandóan is nyilatkozott személyének ilyen exponálására. Az igazság érdekében még egyszer hangsúlyoznunk kell; egyéb nem történt és minden más kombináció alaptalan. Mivel a pártvezetőség úgy határozott, hogy az Erdélyi Zsidó Néppárt a mostani választásokra hivatalos jelöltet sehol sem állít, természetesen tárgytalan lett az előkészítő bizottságnak az a javaslata is, amely Székely Béla jelölését indítványozta.

HIREK

A királyi nász. Bukarestből jelentik: Sándor szerb király és Marioara királyi hercegnő egyházi eljegyzését tegnap tartották meg impozáns külsőségek között. Sándor király tegnapelőtt érkezett a fővárosba fényes kísérettel. A vasutnál megjelent fogadására a 9. vadászrezd, mely a király nevét vette fel. Tegnap délután 5 órakor tartották meg a cotroceni kápolnában az eljegyzést. Az eljegyzési szertartásnál a metropolita primás celebrált. Tegnap este 9 órakor a külügyminisztériumban diszvasora volt Pasics szerb miniszterelnök tiszteletére, melyen résztvettek a szerb király kísérete és az összes román miniszterek. Bratianu miniszterelnök pohárköszöntőjében üdvözölte a két királyt és rámutatott az eljegyzés politikai jelentőségére. Pezsgős poharát a jegyes pár egészségére ürítette. Garanciákat lát az irányban, hogy ez az eljegyzés még jobban megerősíti azt a barátságot, amely a két állam között fennáll. Örönd, hogy itt üdvözölheti a szerb miniszterelnököt s azon reményének ad kifejezést, hogy a két nemzet testvéri szeretettel talál majd egymásra. Pasics válaszában kijelentette, hogy örönd ennek az eljegyzésnek, mely még jobban egymáshoz láncolja a két nemzetet. Ez a házasság az ő politikájának a koronája. Kiemelte, hogy ő mindig ellensége volt a természetellenesen alakult monarchiának. A mai napon nagy ünnepek lesznek az eljegyzés alkalmából. Ferdinánd és Sándor királyok a királyi palotában fogadták a diplomáciai testület tagjait, majd diszszemle volt a királyi palota előtt. Este diszvasora lesz a királyi palotában, melyre a szerb király kísérete is hivatalos. A vasora után koncert lesz, melyre 500 személyt hívtak meg.

Az amerikai bevándorlást felfüggesztik? Washingtonból jelentik: A kongresszus bevándorló bizottsága elfogadta azt a javaslatot, amely 1922 július elsejétől az amerikai bevándorlást ideiglenesen felfüggeszti. A bizottság ilyen irányú törvényjavaslatot fog a kongresszus elé terjeszteni. A törvény amerikai polgárok szüleinek, gyermekeinek és feleségeinek azonban minden körülmények között megengedi a bevándorlást. A bevándorló bizottság elnöke, Johnson, hevesen ellenezte a tervet és az eddigi arányrendszer megtartása mellett érvelt. Végleges döntést az elnök magatartása miatt nem lehetett hozni.

Európa nem engedi meg magának a fényűzést, hogy Oroszországot ne segítse. Lafayettéből jelentik: Nansen nagy beszédet mondott az éhező Oroszországról. Harminchárommillió ember éhezik Oroszországban s ezek közül tizenkilencmilliót az a veszedelem fenyegeti, hogy egyáltalán nem lesz mit ennie. Ha a külföldi segítség sokáig késik, tíz-tizenkétmillió ember biztosan éhen hal. De ha a segítség meg is jön, néhány millió ember ugyis áldozatul esik. Beszédét azzal fejezte be, hogy Európa nem engedheti meg magának azt a fényűzést, hogy meg ne mentse Oroszországot, mely Európa magtárja.

Zsidó munkások Északfranciaországban. Párisból jelentik: A zsidó világszervező konferencia kezdeményezésére — mint ismeretes — megalakult a Munkáskeresők Egyesülete. Az egyesület célja a Franciaországban élő, Ukrajnából menekült zsidók számára munkalehetőséget szerezni. A társaság Északfranciaországban máris számos Lengyelországból és Ukrajnából menekült zsidó munkást helyezett el az újjáépítendő területen.

Eltűnt pénzbeszedő. Felekán Pál kolozsvári lakos az Erdélyi Szénbánya Rt. megbízásából még február nyolcadikán Temesvárra utazott, ahol több ezer leies összeget kellett behajtania. Azóta nyoma veszett. A cég feljelentésére a rendőrség megindította a nyomozást, melynek során az a valószínűség merült fel, hogy Felekán bünténynek esett áldozatul.

Szakadás a szlovákiai kommunisták között. Csehszlovákia volt az egyetlen az utódállamok között, ahol az ország politikai és gazdasági vezetése a munkásság túlyomó befolyása alá került. A munkásság azonban nem tudta sokáig megtartani azt a pozíciót, melyet a mandátumok nagyrésztének elnyerésével kivívott magának. Egyre mélyülő ellentétek keletkeztek az egyes munkáspártok között: a jobboldaliak sokalták az elért eredményeket, a kommunisták pedig egyre szélsőségesebb agitációt folytattak. A vizsgálódás alatt olyan emberek kerültek felszínre, akik korrumpálták a munkásság tekintélyét. Elvi és személyi különbségek most odafejlesztették a pártok közötti harcot, hogy a legutóbbi pártvezetőségi választásokon a legképzettebb munkások kiléptek a kommunistáktól és a bécsi internacionáléhoz akarnak csatlakozni.

Kolozsvár közegészségügyi statisztikája 1921-ben. Most készült el dr. Totoian városi tisztii főorvos Kolozsvár múlt évi közegészségügyi statisztikájával. Tavaly az egészségügyi állapotok sokkal rosszabbak voltak, mint 1920-ban. Ennek okát a főorvos a lakásminőségben látja, mert a zsúfolt és egészségtelen lakások miatt kétszer annyi ember halt meg tuberkolózisban, mint más járványos betegségekben. A gyermekhalandóság is nagyobb volt, a halálozási szám egyéves korig 381, ötéves korig 191. Ezzenkénti számításban született 25, meghalt 18, bejelentett abortus 211. Házasságot kötöttek kilencszázhuszonkilencen. Erőszakos haláleset 44 történt és pedig 18 öngyilkosság, egy gyilkosság és 25 baleset. Növekedett a venériás betegek száma is. A klinikán kezelt betegségeken kívül 1433 leasz, 832 légycsele, 857 gonorea megbetegedés történt. Aránylag még a járványos betegségek halálozási aránya a legkedvezőbb. A közegészségügyi viszonyok megjavítására dr. Totoian főorvos javaslatot terjesztett be a városhoz, hogy a lakásügyeket a legsürgősebben rendezze, a vízvezeték és esatornahálózatot javítsák meg, azonkívül népfürdő és fertőtlenítő intézetek sürgős létesítését kéri, ugyszintén a cigányors kitelepítését és a vásárcsarnok felépítését.

Közvetlen érintkezés a cseh és magyar rendőrség között. Az igazságszolgáltatás régi problémája az, hogy a külföldre szökött bűnösöket csak diplomáciai uton lehetett üldözni, ami legtöbb esetben az eljárás sikerelenségét eredményezte. Csehszlovákia és Magyarország között most megegyezés jött létre, mely szerint a két ország rendőrsége ezután közvetlenül fog egymással érintkezni s nem veszik igénybe a diplomáciai közvetítést. A magyar államrendőrségtől már érkezett is közzéjáról a kassai rendőrigazgatósághoz egy Csehszlovákiába szökött sikasztó ellen.

A szlovenszko zsidó pártmegbizottak konferenciája. Pozsonyból jelentik: Az egyesült zsidó pártok megbízottai a napokban konferenciára gyűltek itt össze, amelyen megvitaták a szlovákiai zsidóság helyzetét és előkészítették a legközelebbi kongresszust. A konferencia leginkább szervezeti kérdésekkel foglalkozott: a referensek rámutattak egy olyan szervezeti szükségégre, amely az összes szlovenszko zsidókat vallási iránylatra való tekintet nélkül egyesítheti. A legutóbbi népszámlálás adatai szerint Szlovenszkóban 170 ezer zsidó lakik, ezek közül 56 ezer a szavazatra jogosult. Ezeket feltétlenül meg kell szervezni egy közös zsidópolitikai program alapján. A konferencia a szervezeti munkálatok előkészítését egy bizottságra bízta.

Halálos ítélet egy zsidó leány megbecsülésére miatt. Minskből jelentik: A forradalmi törvényszék halálra ítélte Andrei Sadkoffot, a fehér-oroszországi szovjetpártok parancsnokát. Sadkoff egy Krajkiz Klára nevű zsidó leányt, aki átlépte a frontot, azzal az ürüggyel, hogy átvizsgálja papírjait, magához esalta. A bestiális ember a szerencsétlen természetesen erőszakot tett, azután főbelötte. A forradalmi törvényszék ítéletét a parancsnokon végrehajtották.

A zsidó cserkészmozgalom Erdélyben. A tavaszi hónapok közeledésével Erdély számos városában a zsidó ifjuság soraiban egyre nagyobb érdeklődés nyilvánul meg a zsidó cserkészmozgalom iránt, amely Kolozsváron már az elmúlt évben oly biztató lendületet vett. A mozgalom barátai most egy pompás utmutatót kapnak a napokban megjelenő zsidó ifjusági lapban, az Ifju Kelet-ben, amely elsősorban a cserkészek lapja lesz. Aki a zsidó

cserkészlet belső szellemével és alapvető elemével akar megismerkedni, olvassa el Uj Kelet évkönyvében megjelent kiadott tanulmányt a zsidó cserkészetről. A tanulmány a bevezetés kivételével, eredetileg mint a kolozsvári sómércsapatok újoncanyaga jelent meg. Mint-hogy az Évkönyv technikai elrendezése félreértésre adhatott alkalmat, annak ellenére, hogy a bevezetésben világosan jelezve volt az anyag hivatalos jellege, érdemesnek tartjuk közölni, hogy a tanulmányt a bevezetés kivételével a parancsnoksággal egyetértésben, beható eszmecsere után dr. Hamburg József írta, illetőleg dolgozta fel.

Zsidó kereskedők konferenciája Lengyelországban. Varsóból jelentik: A lengyelországi zsidó kereskedők Bresztben illesező konferenciáján hetven delegátus jelent meg. Ezek közül ötvenet különböző városokból küldöttek a zsidó érdekeltségek. A konferencia nemcsak kizárólagos zsidó gazdasági ügyekkel, hanem a lengyel kereskedelmet általánosságban érintő kérdésekkel is foglalkozik. A konferencia kívánságait memorandumba foglalva a kormány elé fogja terjeszteni.

Eső után köpenyeg. Az „Universul” jelenti, hogy széleskörű vizsgálat indult meg a különféle visszaélések ügyében. A többek között az Unirea Cooperativa és az élelmiszeri szövetkezetnél történtek nagyobb szabású visszaélések. Az utóbbinál az egyik tisztviselő 200.000 leit sikasztott.

Egységesítik a csehszlovák közgazgatást. Három minisztérium, a belügy-, tejjátalmu- és az unifikációs minisztérium dolgozik Csehszlovákiában az egyes tartományok közgazgatásának egységesítésén. Az új törvény az ország közgazgatását teljesen a zsupanságokra bizza, mely jogainak legnagyobb részét a járásokra és községekre ruházza át. A zsupanságok gondoskodnak a megye pénzügyi, igazságügyi, szociális, gazdasági, kulturális és egyéb érdekeiről, a törvény keretein belül rendelkezéseket adnak ki. A rendezett tanácsú és törvényhatósági városokat megszüntetik és nagyközségekké alakítják át, melyek vezetését a törvény választott polgármesterre és tanácsra bizza. Pozsony és Kassa megmarad rendezett tanácsú városnak, melyek magisztrátusát állami tisztviselőkből nevezik ki.

Megismétlik a sómér-ünnepélyt. A cserkészestély hatalmas sikere nyomán mindenfelől az a kívánság nyilvánult meg, hogy az estélyt azok számára, akik nem látták, vagy akik ismét látni óhajtnak a fiatal kolozsvári zsidó generációnak ezt a nemes szereplését, újból hozzáférhetővé tegyék. A sómér-parancsnokság e kívánságoknak meg fog felelni és e hó 27-én, hétfőn este 8 órakor megismételteti a Haggibor sportklub helyiségében a sómér-ünnepélyt. Az ünnepély belépődíja egységes. A tíz leies jegyek a cserkészklubnál előre is megvásárolhatók.

Uj vizsgálat a Schuller-ügyben. Bukarestből jelentik: A Schuller-ügy aktáit a minisztertanács határozatára újból vizsgálat tárgyává tették, abból a szempontból, nem történt-e büntetendő cselekmény. Az iratokat jogi szakértőknek bocsátották rendelkezésére, akik most készítik el jelentésüket. Annyi tény, hogy Schullernek a kinestári bonokkal Olaszországban végzett operációi arra engednek következtetni, hogy vissza-élt a bizalommal.

Román tengeri az orosz éhínség csökkentésére. A konstancai Farulirja: Az Oroszország felsegítésére Genfben Nausen professzor vezetése alatt működő bizottság Romániában is megkezdte működését. Élelmiszervásárlásokat eszközölt és az összegyűjtött gabona első részét a napokban hajózzák be Konstancába. Az első szállítmány 7000 vagon tengeri tisz ki és Odeszszába van címezve. Az „Elfeterios R. Venizelos” gőzös már a kikötőben várja a berakást. Az első szállítmányt hamarosan több is követni fogja.

Gyermekhulla a Szamosban. Tegnap délután telefonon jelentették a kolozsvári rendőrségnek, hogy a Cser-törő-utca 46a. számú ház kertjében hathetes leánygyermek hulláját vetette partra a víz. A rendőrség megállapította, hogy a csecsemő előbb megfojtották, azután a Szamosba dobták. A tettest még nem ismerik.

Elfogták a brassói betörés tetteseit. Brassóból jelentik: A Deutsch Zsigmond és fia cég Kapu-utcai irodáját néhány nappal ezelőtt feltörték és onnan 250.000 leit loptak el. A rendőrség azonnal megindította a nyomozást és Botos rendőrkapitány az egész detektívtestületet mozgósította. A fard-ságos nyomozásnak tegnap meg volt az eredménye mert a tettest letartózták a cég pénztárnoknője személyében, aki bevallotta, hogy a betörést fivérével, Olescher János lakatossal együtt követték el. Mindkettőjüket letartóztatták és átkísérték őket az ügyészhez.

Perzsaszőnyeg szövőtanfolyam. A nagyváradi perzsaszőnyeg szövőtanfolyam vezetősége által hirdetett kurzus március elsején nyílik meg a Malom-utcai iparművészeti muzeumban, mert jelenleg a teremben kiállítás van. Beiratkozni tovább is az erdélyrezi háziipar szövetkezet, tiszteletben Unió-utca 12. lehet. Könnyen elsajátítható, kellemes munka, ugy nőnek, mint férfiaknak állandó megélhetést biztosít.

Kisiklott tehervonat. Tegnap délelőtt Héjjasfalva és Szederjes között szintörés következtében a 6579 számú tehervonat kisiklott. Hat kocsiakomány liszt kárbaveszett. A kisiklás miatt a vonatok pár óra késéssel utazhattak csak tovább.

Visszaélesek az idegen állampolgárok vagyonával. Bukarestből jelentik: A „Dimineața” írja, hogy az ipar és kereskedelemügyi minisztériumban megállapították, hogy az idegen állampolgárok vagyonának ellenőrzése körül óriási visszaélések történtek és nagy vagyonokat loptak el. A miniszter elhatározta, hogy az ektákat átteszi az ügyészhöz.

Illusztrált Hagada. Az Uj Kelet nyomdájának héber osztályában megjelent egy csinos kivitelű illusztrált Hagada. Minthogy egy legújabb kormányrendelet értelmében külföldről semmiféle héber nyomtatványt egyenlőre behozni nem lehet, ajánlatos ha a viszonteladók mielőbb igyekeznek megfelelő példányt megrendelni az illusztrált Hagadából. Öt-száz példány rendelésénél egy darab ára 125 lei, ezennél több példány rendelésénél cégnyomással 115 lei. Megrendelések az Uj Kelet kiadó-hivatalában eszközölhetők.

Prima KÉK MÁK

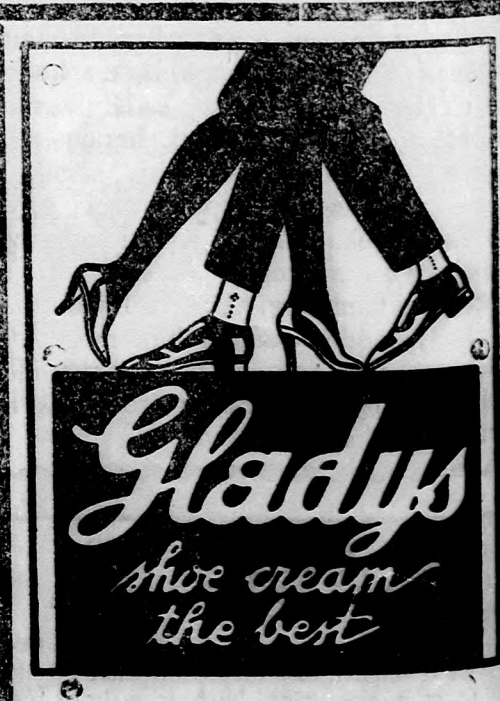
míg a készlet tart, minden mennyiségben kapható a legolcsóbb napi árban:
Schuleri Testvérek és Társai cégnél, Déván.

Sürgönycim: Schulericomp. Telef. 8. 3401

IFJU KELET

! zsidó ifjusági folyóirat megjelenik e héten !

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cal. Regeze Ferdinand Nr. 48.

az előkelő világ cipókrémje

Partic

Adu

vanla, ca
conducen
menită s
attitudine

Dă

conștiență

le-au pr

insuficien

și Crișan

putere c

hotărât,

să nu p

se vor p

ed nu v

manifest

noștri d

Dint

declară

minorită

1 Decem

punctele

repede î

serbeaz

Im

voința n

Deși im

nouilor

lua part

români,

Ac

adevăr

Co

de aceș

Tr

Marțm

existent

acestei

Pa

pe baza

derea u

lor, nu

Intr'ade

\$

mureș,

are dre

intreaga

brassói betörés
elentik: A Deutsch
Kapu-utcai irodá-
előtt feltörték és
ptak el. A rend-
ította a nyomo-
capitány az egész
gésította. A fát-
egnap meg volt az
ttest letartózták
személyében, tuki
betörést fivérével,
ossal együtt kö-
ket letartóztatták
ügyészséghez.

szövétanfolyam. A
eg szövétanfolyam
tt kurzus március
falom-utcai iparmü-
t jelenleg a terem-
kozni tovább is az
övetkezőt üzletében
nyen elcsajátított,
őknek, mint férfiak-
t biztosít.

ervonat. Tegnap
és Szederjes kö-
eztében a 6579
kisklott. Hat
kárba vesztett. A
onatok pár óra
esak tovább.

z idegen állam-
l. Bukarestből jelelik:
gy az ipar és keres-
tumban megállapi-
állampolgárok va-
körül óriási vissza-
gyonokot lop-
tatározza, hogy az
észézhéghet.

gada. Az Uj Ke-
eber osztiályában
s kivitelü ilusza-
hogy egy legújabb
telmében külföld-
nem nyomatványt
nem lehet. Aján-
teladók mielőbb
lt példányt meg-
lt Hagadából. Ot-
lésénél egy darab
él több példány
romással 1-15 lei.
Uj Kelet kiadó-
ölhetők.

ma
MÁK
minden mennyiség-
olsóbb napi árban:
érek és Társai
Déván.

lericomp. Telef. 8.
3401-1

KELET
ifjusági
t meg-
e héten
és kiadóhivatal:
rdinand Nr. 48.

rdys
ream
best

lág cipőkremje

מאניפעסט דער יידישען פאלקס- פארטייא פיר טראנסילוואניען.

אין דיא יודישע וואהלער אין זיעבענבירגען כאנאט מאראמאראש אונד קריישענבעיט.

Manifestul Partidului Neamului Evreesc din Transilvania

Către alegătorii evrei din Ardeal, Bănat, Marămuș și Crișană!

Adunarea generală constitutivă a partidului poporului evreu din Transilvania, care a avut loc la Cluj la 14 Februarie, ne-a impus greaua sarcină că conducem până la desăvârșita organizare lucrările acestei organizațiuni menită să înfăptuiască unitatea neamului nostru și în același timp să stabilim atitudinea noastră cu prilejul alegerilor parlamentare cari bat la ușă.

Dându-ne seama de însemnătatea sarcinei ce ni s'a încredințat, deplin conștienți de răspunderea ce asumăm, am cercetat de aproape datele ce ni le-au procurat organizațiile dvoastre locale și constătând, că din cauza insuficienței listelor electorale poporul evreu din Ardeal, Bănat, Marămuș și Crișana nu ie nicăiri în stare să influențeze lupta electorală cu acea putere care să corespundă macar în parte cu numărul sufletelor sale, am hotărât, după matură chibzuință, ca partidul popular evreesc din Transilvania să nu puie nicăiri candidați oficiali în alegerile actuale; în carul însă când se vor pune candidaturi particulare pe baza programului nostru, nu numai că nu vom avea nimic de obiectat, dar vom saluta cu bucurie o asemenea manifestare și vom declara ca o datorie de conștiință pentru toți membrii noștri de a da cel mai larg sprijin acestei candidaturi.

Dintre candidații altor partide dați votul vostru numai acelora cari declară hotărât și o dau și în scris: că recunosc drepturile naționale ale minorității evrești din România-Mare; că stau pe baza hotărârilor votate la 1 Decembrie 1918. de adunarea națională românească, dela Alba-Iulia, și că punctele din aceste hotărâri referitoare la minoritățile etnice se fie cât mai repede înfăptuite; că vor înscrie în programul lor libertatea pentru evreii cari serbează sâmbătă să poată exercita profesiunea lor Duminică.

Imprejurările externe cari ne împiedică să manifestăm în forma cuvenită voința noastră, silesc partidul nostru la această atitudine mai puțin activă. Deși îmboldul care a chemat la viață partidul nostru s'a copt sub influența nouilor alegeri parlamentare, totuși el nu s'a constituit numai cu scopul de a lua parte la alegeri, ci cu hotărârea ca să ne unim cu toții, ca cetățeni români, pe terenul vieții publice, până se va înfăptul întreg programul nostru.

Acest program a chemat la viață partidul nostru, a cărui activitate adevărată pentru acest program începe abia mâine.

Conștienți de această noastră menire, vă rugăm să luați cunoștință de aceste indicațiuni și să vă conformați întocmai.

Trebuie să aveți viu în minte, că dacă poporul evreu din Ardeal, Bănat, Marămuș și Crișana, nu va avea nici în acest parlament reprezentanți, existența în viitor a partidului nostru va servi ca o protestare vie împotriva acestei nedreptăți:

Partidul nostru declară în același timp, că un parlament, care s'a ales pe baza unui sistem electoral așa de învechit, la care se mal adaogă excluderea unui număr așa de însemnat de cetățeni dela exercițiul drepturilor lor, nu poate fi chemat să pună jalonele noiei constituții ale unei României într'adevăr democratice.

Și împotriva faptului, că e imposibil poporului evreu din Ardeal, Marămuș, Banat și Crișana să-și trimeată în parlament reprezentanții la cari are drept, partidul nostru protestează cu hotărâre în fața opiniei publice din întreaga România-Mare.

Comitetul Central Provisoriu
al Partidului Neamului Evreesc
din Transilvania.

דיא אם 14-טען דיעועס מיז שבת אין קלויז שטאטמנטענדיגע קאנשטימואי-
רענדע נענעראלפערזאמלונג דער יודישען פאלקספארטייא פיר טראנסילוואניען,
האט אונס דיא גראסע אויפגאבע אויפערלענט, דאס וויר דיעוע צוד פערקער-
פערונג אונזערער פאלקסאינהייט בערופענע ארגאניזאציאן, ביז צו דערען ענט-
גילטיגען אויסבו לייטען אונד זאמיט אויך אייער פערהאלטען אנלעסליך דער אן
דער שוועללע שטעהענדען פארלאמענטסוואהלען בעשטימען זאללען. דיא גראסע
טראגווייטע דער אונס צו נעפאלענען אויפגאבע פיהלענד אים פאללען בעוואוסט
זיין אונזערער פערזאנטווארטליכקייט האבען וויר דיא פאן אייערען דיא לאקאלפער-
באנדע אונס צונעקאממענען דאטען צום נענענשאנדע אייער גרינדליכען אונזער-
זוכונג נעמאכט אונד קאנשטימערענד דאס צופאלנע דער מאנעלהאפטיגקייט
דער וואהלערליסטען דאס יודישע פאלק אין זיעבענבירגען כאנאט מאראמאראש
אונד קריישענבעיט דען וואהלקאמפף נירנענדס מיט יענער קראפט צו בעאינפלוס-
טען אים שטאנדע איזט דיא זיינער זעלענצאהל אויך נור האלבווענס ענט-
שפרעכען ווירדע האבען וויר נאך רייפער איבערלעגונג בעשלאסען,
דאס דיא יודישע פאלקספארטייא פיר טראנסילוואניען בייא דען
יעצטיגען וואהלען אפייעל נירנענדס קאנדידאטען שטעללען ווירד פיר
דען פאלל אבער דאס ווא איםמער יעמאנד אויף גרונד דעם פראג-
ראממעס אונזערער פארטייא אים אייגענער איניציאטיבע אלס קאנדידאט
אויפטרייט, וויר דיענענען ניכט נור ניכטס איינצורוענדען האבען, זאנדערן
אייען זאלכע דעמאנסטראציאן מיט פריידע בעגרעסען אונד דערען
פאללסטע אונזערשטיצונג פיר אייען געוויסענספפליכט אללער פארטייא
מיטגליעדער ערקלערען.

אונזער דעם קאנדידאטען אנדערער אים וואהלקאמפפע זיך בעטייליגענדען
פארטייען ניכט אירע שטימען נור דעמיעניגען דער רעוואלוצ ערקלערט אונד
עס אויך שריפטליך בעקראפטונג דאס ער דיא נאציאנאלען רעכטע דער
יודישען מינדערהייט אין גראסרומאניען אנערקענט אויף באזיס דער
בעשליסע דער אם 1-טען דעצעמבער 1918 אין אלבא-יוליא שטאט
נעפונדענען רומאנישען נאציאנאלפערזאמלונג שטעלען אונד יענע פארדע-
רונגען דער יודישען פאלקספארטייא פיר טראנסילוואניען דאס דער אויף
דיא עמישען מינדערהייטען זיך בעציעהענדען טייל דיעוער בעשליסע
יע פריידע אין פאללעס מאסע דורכגעפיהרט ווערדען. פערנער דאס
דיא יודישען בירגער דיא דען זאמסטאן פייערן פאן דער אבליגאטאר
רישען זאמסטאנדודע בעפרייט ווערדען אין זיין אייגענעס פראגראם
אויפניממט.

די אייערען אומשטאנדע וועלכע עס הינדערן דאס וויר אונזערן וויללען
אין געבירענדער ווייען צום אויסדרוקע ברינגען נאהמיגען אונזערע פארטייא יעצט
צו דיעועס מינדער אקטיבען פערהאלטען אונזערע פארטייא יעדאך ווען אויך דיע
טהאטיגקייטסדראנג דער זיא צום לעבען ערוועקט האט אונזער דער ווירקונג
דעם אויסשרייבענס דער פארלאמענטסוואהלען רייפטע האט זיך ניכט פיר דיעוען
איינען אנלאס אונד ניכט נור פיר דען צוועק אונזערער טיילנאהמע אן דען רייכט-
טאנסוואהלען זאנדערן מיט דער בעשטימונג קאנשטימוארט דאס זיא אונס אלס
בירגער גראסרומאניענס אויף דעם געביעטע דעם עפענטליכען לעבענס בעשטענ-
דיג פערדיינע ביז איהר אויסגעשטעקטעס פראגראם זיך ניכט פערוויירקליכט האט.
אים צייכען דיעועס פראגראמעס האט דאס הייטע אונזערע פאר-
טייא צום דאוין געבראכט איהר אייגענטליכעס לעבען פיר דיעועס
פראגראם נימט ערשט מארגען זיינען בעגין אין דיעוען בע-
וואוסט זיין מאנעט איהר אונזערע גענעווערטיגען ווייוונגען ענטנענענעהמען אונד
איך דעמועלכען אנפאסען.

האלטעט איך פאר דיא אוינען דאס וואגן דאס יודישע פאלק אין זיעבען
בירגען כאנאט מאראמאראש אונד קריישענבעיט וואס יא אפענקונדיג איזט אויך
אין דיעועס פארלאמענטע קיינע פערטרעטונג האבען ווירד אויך דאס נאקטע דא
זיין אונזערער פארטייא אלס אייען לעבענדיגע פערוואהרונג נענען דיעוע אונזערעכ-
טיגקייט דיענען ווירד אונזערע פארטייא ערקלערט אויך צוגלייך דאס אין
רייכסטאג דער אויף גרונד איינעם זאלך פעראלטעטען וואהלסיסטעס אונד
היעצו נאך בייא אויסשליעסונג איינעם זא בעדייטענדען טיילעס דער וואהל
בערעכטיגטען בירגער פאן דער אויסאיבונג דיעועס איהרעס רעכטעס צושטאנדע
נעקאממען קיינעספאלס בערופען זיין קאנען ווירד דיא גרונדפרייער דער נייען
פערפאססונג איינעם דעמאקראטישען גראסרומאניענס צו עריכטען, אונד
נענען דיא טאטזאכע דאס עס דעם יודישען פאלק אין זיעבענבירגען כאנאט
מאראמאראש אונד קריישענא אונמאגליך איזט צו דער איהם געביענדען
פערטרעטונג אים פארלאמענטע געלאנגען ערהעכט אונזערע פארטייא היעמיט
פאר דער אפענטליכען מיינונג נאנץ גראסרומאניענס פייערליכען פראטעסט.
קלוזש 21-טען פערברואר (כי"ג שבת 5682) 1922.

דיא פראוויזארישע צענטראללייטונג
דער יודישען פאלקספארטייא פיר טראנסילוואניען.

Beszélgetés Eugen d'Alberttel

a „Hegyek alján“ szerzőjével

Az Új Kelet bukaresti munkatársától.

Bukarest, február 18. Eugen d'Albert, három bukaresti koncert után, bécsi és budapesti zeneestélyek fáradtságával és impresszióinak terhével, délelőtt tíz órakor, kissé álmosan és a hazautazás eleresztett lendületével tagjaiban dugja ki, kopogásomra, fejét a Boulevard-hotel mezzaninjának 3. számú szobájából. Percekig exkuzáltam magam, amiért egyáltalában és ilyen korán fel merem jönni hozzá. Azzal meentegetőztem, hogy ő az egyetlen nyugat-európai zeneszerző, aki a háború óta itt jár és meg kell hogy boosássa, ha a művészeti közlekedésnek első hírnökét ennyire formáságról elfelejtkezve és frissen kibuggyanó örömmel üdvözlöm.

D'Albert, hátraomló ószes hajával, esontkeretes szemüvegével, kerékded arcával és tömört, szilárd alkatu testével, karnagyfi mozdulatban, magyarul-kodva elivel előttem, visszamegy az ajtóból a szobába és fiatal, körhaju feleségét küldi ki hozzám hogy, amíg ő teljesen rendbeszedi magát, szóval tartson.

— Már csomagolunk, — mondja ártatlan örömmel az asszony.

— És kissé kihajtja az ajtót: podgyász-álléányon felesapott fedelű bőrönd, magasan felrakva ruhákkal, utazóeszközökkel és sok-sok kottával.

— Megyünk haza, Németországba. Az uram elfáradt a körúton.

— Hányadik stációjuk volt Bukarest?

— Harmadik. Először Bécsben voltunk, onnan Budapestre mentünk, most itt vagyunk és innen utazunk haza.

— Hol van az? — kérdeztem.

— Jelenleg Berlinben... Hotel Adlon.

— És azelőtt?

— Azelőtt Svájcban volt. Majdnem az egész háború alatt. Tudja, az úgy volt ott, mint egy kis szigeten. Körülöttünk borzasztóan dult a vihar, már nem is tudom hány évig dult.

— Ót évig, Asszonyom.

— ... és, aki tehetne, oda hajózott. Nem tudom, volt-e valahol és valamikor annyi művészember együtt, a világ

minden tájáról, mint ezalatt az öt év alatt Svájcban. Amikor Genfben a népszövetséget megalakították, tudtuk, hogy a háborúnak vége van. Akkor mindenki visszament a hazájába.

— És most?

— Most a régi globetrotterek vagyunk. Szeljünk szabadon a világot.

Ezeknél a szavaknál d'Albert is kivezett a bőröndök közül. Feleségétől elváltunk és lekanyarodtunk a hallba.

— Nos, most rendelkezésére állok. Parancsoljon.

— Csak azt kérem, hogy beszéljen d'Albert ur. Nekem annyi kérdésem van, hogy zavarban vagyok, melyiket tegyem föl először.

Kiegészítünk abban, hogy mégis én kérdezzek.

— Hát akkor, d'Albert ur, engedjen meg egy ilyenkor szokásos első kérdést: min dolgozik jelenleg?

— Egy „Mareika“ című operát írok. Tárgyát Alberti, egy fiatal holland író németalföldi legendájából vettem. Alberti írja hozzá a szöveget is.

— Mikorára szándékozik ezt befejezni?

— Nem hiszem, hogy ebben az évben kész legyek vele.

— Talán új nyomokon halad?

— Amnyiban, amennyiben egy új mű mindig új nyomokat hoz magával. Egyébként meg lesz a folytonossága legutóbbi írott darabjaimmal.

— Lássá, d'Albert ur, ezeket az új darabjait, sajnálatosan, nem ismerjük. Ez is a háború miatt van. Hogy ezeket egyáltalában meg kell kérdeznem.

— Azóta, hogy a háború kitört, három operát írtam. Az egyiknek a címe „Der Stier“, a másiknak „Revolutionshochzeit“, a harmadiké pedig „Sirocco.“

— Ezeknek hol volt a bemutatójuk?

— A „Der Stier“-é és a „Revolutionshochzeit“-é Leipzigban, a „Sirocco“-é Darmstadtban.

— Ezek sem mutatnak eltérést régebbi műveitől?

— Nem igen. Az a cikk-cakkozó zenei görbe, amely az új komponistákat jellemzi, nálunk a régi, egyenes vonal maradt.

— Pedig bizonyára a zenébe is megvannak ugyanazok az új irányok, amelyek az irodalomban.

— A zenében ezek az irányharcok csak nemrég kezdték el dálni. Ma már azonban a zene is elérkezett második nagy „Sturm und Drang“-korszakához. Sok új kísérletezés történik, de új formát még alig bírt valaki tökéletesen és egy zenei tömegforradalom számára alkalmasan kidolgozni. Az individuális hang most is uralkodó. Általában azonban most minden művészet terén keresés és lázas kutatás van.

Nem akartam tovább zeneelméleti kérdésekkel fárasztani az amugy is fáradt zeneszerzőt, azért arra a témára vittem át a szót, amelyet feleségével az előbb megszakítottam.

— Milyen impressziókat hozott el Budapestről?

— Igazán, mondhatom, a legkellemesebbeket. A pesti közönség érti és szereti a zenét, ez jól esett nekem és jól éreztem magam között. Budapest nagyon szép város, nagyon szeretem,

mindig nagyon szívesen megyek Magyarországra.

— És Bukarest hogy tetszett?

— Egészen jól. Érdekes, nagyon érdekes, jellegzetes város, leköti a figyelmet. Zenei publikuma végtelenül intelligens és megértő. Mind a három este, amikor koncerteztem, kedves emlékeket hagyott bennem.

Tervei iránt érdeklődtem. Megkérdeztem, hogy ezentul állandóan Berlinben szándékozik-e lakni, vagy visszamegy-e Svájcba.

— Svájcba? ... nem, oda aligha fogok jóideig visszamenni. A svájci valuta nagyon drága...

Megnézte az óráját és felállt.

— Ne haragudjon, segíteni kell feleségemnek a csomagolásban.

Mielőtt elbucsuztunk elébe tartottam jegyzetkönyvemét és megkértem, ajánlódzon meg autogramjával.

Egy sima, tiszta lapra, amelyet felhajtottam, szép, nőies írással, hangjegyalaku betűkkel ráírta:

Eugen d'Albert. Ben Ami

A lázadás első órái

Részlet Sir Roger Casement, az első ír forradalmár naplójából

Sir Roger Casement, az irforradalom atyja, akit az angolok kivégeztek, kivégzése előtt naplójegyzetét egyik barátjának adta át, aki ezeket a feljegyzéseket most a newyorki „Nation“-ban teszi közzé. Ez a kis fejezet is ott jelent meg. Kettős érdekessége van, először, mert kitűnik belőle, hogy Casement maga is szkeptikusan ítélte meg összeküvését, másodsor, mert bámulatos politikai éleslátásáról tanuskodik. A naplórészletet itt adjuk:

Berlin, 1914. november 2.

Mayer tizenegy órakor értem jött és gyalog mentünk a Wilhelmstrasse 76 szám alá, ahol a külügyi hivatal van. A külügyi hivatal régimódi, fehér, rendkívül egyszerű épület.

Nagy Frigyes korából, vagy talán még régebbi időből. A kapu kertbe vezet. Felmegyünk a lépcsőn, egy szolga elveszi a kabátunkat, a kalapot és a botot. Mennyire más itt, a londoni „Foreign Office“-ben, ahol annyiszor voltam chez moi! Bevezettek bennünket a várószobába, kellemes szalon, nagy, berendezése iz-

lées, III. Frigyes Vilmos király képei a falon és ott van az öreg Vilmos császáré is. Meyer azt mondotta, hogy először Zimmermann helyettesállamtitkár fogad és azután Georg von Wedel gróf, aki az angol ügyeket vezeti. Néhány pillanatra magamra hagytott. Tisztek jöttek és mentek. Különös gondolataim támadtak, amikor a német birodalomnak ebben a politikai centrumában egy nagy szofán ültem! Semmi sajnálkozás, semmi félelem. Vagy mégis: talán volt sajnálkozás bennem, de félelem nem! Irországra gondoltam, arra az országra, amelyet talán sohasem fogok többé viszonzlatni. A győzelem nagy esudája vihetne vissza partjaira, olyan győzelem, amelyet várak és amelyre igazán nem is számítok. De akár győzelem, akár vereség: minden Irországról történik és rá semmi veszély nem származhat abból, amit én teszek. Talán én, — igen én szenvedni fogok, én

varok füstje volt, még nők is dohányoztak és a füst ételek gözével vegyült, ludhus és pulyka és tiltott husfajták párja szállott föl és ezeket is leányok vitték körül... És az egyik a leány arcát esipkedte, a másik a szoknyáját cibálta, a harmadik valami bünt sugott a fülebe... Uram isten, világ ura!... Akarod, hogy „minden bűnös legyen“?!

A párusok lekonyították fejüket, sóhajtoztak, a ros jesiva pedig folytatta:

— Valami csepürágó pedig kunszto- tokat csinált, ugrált a levegőben, karikákon vetette át magát, tüzet nyelt, valósággal bolondította az embereket. És a gyülekezet nevetett és tapsolt és zenével énekelte valami hitvány dalt, hogy isten óvjon tőle... A szivem sir... Világ ura, ezek a gyönyörű hangok és nem a Te di- esőségedet zengik! Oldalt pedig egy szép szekrény állott, jobbról és bal- ról egy-egy égő gyertyával... És egyszer egy kivágott öltözött nő lib- ben oda, fehér halottas féle ruhában és fölnyitja a szekrényt. Szinte ká- prázott a fehérsége és ujjával végig táncolt a szekrény belsejében és ki- cimbalmozott onnan különböző szel- lemeket és ördögöket, viharzott és mennydörgött némelykor, máskor pe- dig mintha egy kárhazatos lélek sirt volna ki a szekrényből... Most már láttam, hogy mi ez, hogy a Sá- tán csábítása hova süllyesztette az embereket és nem túrtöttem mag- gam, hanem a terem közepére futot- tam, széket ragadtam, fölugrottam rá, hogy erkölcsöt mennydörögjek fe- lőlük...

Megint megcsuklott a ros jesiva hangja és sörös közepette foly tatta:

— Nem tudom, rosszul ugrottam-e, hiszen nem szoktam én ugrándozni, vagy a szék esuzzott el... Szóval leestem. És az egész gyehenna tap-

Remeték jesivája

Írta: Juda Léb Perec 2

A párusok pedig immár harmad- szor mondták el azóta holdtöltekor az imát, de a ros jesiva csak a ne- gyedik hónapban, holdaldás közben mutatkozott.

— Salom alejchem!

— Alejchem salom!

Béke veletek! — mondják egy- másnak ima közben.

— Nektek is béke! — viszonzó- zik a köszöntést a remeték.

És akkor megjelent a ros jesiva és ujongva futottak feleje a tanít- ványok, — ám ő kezével esőndre intette őket és száján egy szót nem ejtve, bevonult barlangjába.

Hét napig ült itt elmélyedve, mialatt tanítványai a barlang nyi- lása előtt állva, étlen-szomjan lesték mestertiket. Végre a nyolcadik na- pon kijött a barlangból és elmondta tanítványainak, hogy mi történt vele a három hónap alatt.

És a jesivának a városba való utjáról esőndben beszélt, vontatot- tan, némi vidámsággal...

Mialatt az uton ment — mondta — a sátoros ünnepről előírt paran- esolatok felől gondolkozott és a tal- mud és a kodexok szövegéről való szövegét ismételte.

Ejjel-nappal vadállatok üvöltöttek körülötte, a fák között szárnyasat- tozás, röhögés, kergetőzés: de nem nézett körül, hanem tanult tovább. Olykor valami leszállott, közvetlenül a feje fölé károgott és csattogott, de ő nem nézett körül, hanem leg- többször behunyta szemmel tovább mormolta a törvény szövegét és ment utján. Csak egyszer történt, hogy szövegismétlés közben idegen gondolat ékelődött agyába és akkor botja beleakadt egy fába. De azért mindjárt észbe kapott és tovább ta-

nult és ezzel legyőzött minden csá- bitást. Hiába énekeltek a madarak, hiába volt körülötte zaj és lárma. Sokat köszönhet — mondotta — an- nak is, hogy tanítványai tanultak és és hálás pillantásokat vetve feléjük, folytatta. Nem zavartatta magát és ha tő vagy folyóvíz került lábai elé, alája merült és átjutott. Többször megtörtént, hogy nem érzett földet lába alatt és valahogy a föld felett lebegett és mégis úgy tudta, hogy van akik tanulnak és imádkoznak érette.

Am egyszer nem volt valami nagy győzelme. Elindulása után kö- vető hetedik napon történt... Elér- kezett az erdő ama részébe, ahol az erdő maga fűszerszám-áldozatot mu- tat be az Urnak. Nehéz, drága illa- tok ezrei terjengtek a levegőben, be- leitták magukat a ros jesiva minden porékjába, aki elgyöngült és ta- nulása megszakadt. („Gyerekek, nem zavartattatok akkor valamivel maga- tokat a tanulásban?“) A Teremtő tudná csak megmondani, hová jutott volna, ha valaki föl nem tűnik lóhá- ton, földesuri ruhában az erdőben és valami sima, puha tárggyal rá nem üt a hátára... Ez fölébressztette.

Azután eljutott a városba.

De amikor a városba érkezéséről beszélt, hangja megtört, berekedt, szemei szárazon égtek és a párusok arcán végigömlött forró lehelete.

— Szodoma és Gomorra — nyögte a ros jesiva — ajtórol-ajtóra mentem és sehoh igazi zsidó lelkek.

— Rabbik! — nagy isten! rabbi- nuszok — úgy bánnak, mint valami fejszével a Tórával, éjjel-nappal dol- goznak vele, míg megesorbul és soha meg nem élesítenék!... Lako- dalmakon és minden más alkalmi, céccokon zabálnak és nem a régi, szent forrásművek után ítéleznek,

hanem összeférelt új tákolmányok- ból... Híveik lealjasodva, a gyere- kek alig tudnak olvasni héberül... az apák falatoznak és iszákosok és uszorások, isten óvjon tőle, láb- bal tapossák a Tórá, az asszonyok paróka helyett a saját hajukat hord- ják, a suhancok fűtyörészgetnek, a leányok pedig mindenféle instrumen- tumon játszanak.

És gyűjti és emlékeztében föl- jegyzi a bűnöket. Elhatározza, hogy majd kimegy közéjük, de előbb be- néz a bet hamidrasba és onnan bá- toritással visszatérve, forró olajat önt majd a bűnösök fejére.

Csak hogy a városba való vissza- térésekor nagyon csunya dologra bukkan.

Ahogy elmélyedve járt az utcán és fejében rendezgette a városiak bűnei különböző fajtáját és rágon- dolt büntetéseikre és a pokol sokféle kínjára, egyszerre tizenkét kivilágított ablak bukkan föl szeméi előtt... Mi az? Szent lakoma talán?... Be- megy. Egyetlen füstfelhő az egész szoba. Furesa dolog. Kint a teremtés világossága, bent szürkesség, szinte marja az ember szemét... De mit nem szokik meg az ember? — És lassacskaán látni kezdett...

A ros jesiva tördeli a kezét, sir mint egy kis gyermek és elmondja, hogy mit látott.

Kis és nagy asztalok körül ettek és ittak... Vegyesen, nők férfakkal... És kézmóást nem vé- geztek evés előtt és áldóima nélkül állottak föl az asztaltól. Tórabeli dolgokat kellett volna beszélgetniök és paráznaságokat mondtak és min- denféle nyelven beszélgettek, amit nem tudott megérteni, csak a bűnös szemekből olvasott. Szemtelen nézésű nők, kivágott ruhával, úgy hogy keblük is kilátszott, habzó sört és borokat tállaltak föl... A füst, szi-

KÖZGAZDASÁG

Antonescu

párisi követ nyilatkozata az államadósságok konszolidálásáról.

Az Uj Kelet tudósítójától

A liberális kormány nagy felkészültséggel kezdett hozzá az állam külföldi tartozásának rendezéséhez és — amint azt az Uj Kelet már megírta — az esedékes külföldi kinstári bonok ügyében meg is állapodott a francia és angol kormányokkal. A hátralékos kinstári szelvények azonban csak egy részét képezik az elintézésre igénylő pénzügyi műveleteknek. Franciaországban és Angliában nagy összegekre megy Románia tartozása és elsősorban a hadihitelek. A kormány az államadósságok rendezésével Victor Antonescu párisi követet, másrészt Titulescu volt pénzügyminisztert, Románia jelenlegi londoni követét bízta meg.

Antonescu párisi követ most Bukarestben tartózkodik és az államadósságok külföldi konszolidálásáról feltüntetelt nyilatkozatot tett:

— Pénzügyi helyzetünket — mondotta Antonescu — távolról sem látják jónak. Államadósságaink rendezése tekintetében bizonyos kész megállapodásokról kerültek forgalomba hírek. Megállapíthatom, hogy az államadósságaink rendezésére vonatkozólag semmiféle egyezmény nem áll fenn a francia és román kormány között. Csak megbeszélések folytak a volt pénzügyminiszter és egy nagy francia bank igazgatója között. Arról beszéltek, hogy az előző kormány alatt Párisba küldött 2000 kilogram aranyat eladják, vagy letétbe helyezik. Ebből azonban csak 263 kilogram volt arany, a többi ezüst volt. Az egésznek értéke nem éri meg az előleg összegét sem, amelyet rá kaptunk a francia kormánytól.

— Eladták Franciaországnak nagymennyiségű gabonát is olyan feltétellel, hogy annak szállításáig senki másnak nem adunk el gabonát. Nyilvánvaló, hogy ilyen körülmények közt tartozásaink konszolidálása nem olyan könnyű. Mégis reméljük, hogy jelentős megtakarításokkal a különböző minisztériumoknál, bizonyítani fogjuk a külföldi pénzügyeink rendezésére irányuló készségünket és ha a bizalom irántunk újabb feléled, lehetséges lesz adósságainkat konszolidálni. Mindehhez szükséges a komolyan és helyesen összeállított költségvetés és a jövedelmek megfelelő behajtása.

— Az a kísérlet, hogy a lei árfolyamát a külföldi tőzsdéken levő lei összevásárlásával megjavítsák, 10 millió franknál többre került az államnak anélkül, hogy valami eredményt értek volna el. Ilyen mesterseges eszköz sohasem vezethet célra és nem is törvényes.

— Külföldön tanuló diájkaink részére kötelesek vagyunk támogatást nyújtani, de csak azoknak, akik rendszeresen tanulnak és rá vannak szorulva.

A nagy pénzügyi műveletek végrehajtásával megbízott követ nyilatkozata — amint látható — nem is annyira az adósságok rendezésének lehetőségével foglalkozik. Az előző kormányok hibáinak felsorolása, sőt bizonyos visszaéléseknek és szabálytalanságoknak leleplezése igen hatásos agitációs szövegek a küszöbön álló választásokra, de lényegileg csak az derül ki, hogy az adósságok rendezése felé lényeges lépés nem történt.

Belföld

Kivittek Konstancán át: Belgiumba 117.000 kg. babot és 257.000 zabot. Törökországba 293 nagy vágóállatot, 100 sertést és 130 birkát. Ugyancsak Törökországba 6863 kg. konzervált húst, 24.500 kg. kaskavált és 67 ökröt. Franciaországba 200.000 kg. zabot és 10.000 bitumot.

Konstancai élelmiszerárak február 20-án: Zab 100 kg. 360, tavaszi repce 100 kg. 340, árpa 100 kg. 305, tengeri 100 kg. 310, bab 100 kg. 300 lei.

Az állatkivitel új rendje. Megírta az Uj Kelet, hogy a kormány módosította az állatkivitel a belső szükséglet biztosításának szempontjából. Bukarestből jelentik, hogy az állatkivitelre vonatkozólag a kereskedelemügyi miniszter a prefektusokhoz körrendeletet intézett, amelyben közelebbi utasításokat ad. 1. A belső szükséglet fedezésére az exportállatok 25 százalékát vissza kell tartani. 2. A kivitel számára magas, a belső fogyasztás számára alacsony árak állapítandók meg. 3. Kivitel engedélyt csak a termelők szövetségei kaphatnak. Ahol ilyen szövetségek nincsenek, az exportőrök a megyei prefektus elnökei alatt működő bevásárlási bizottsághoz adják be a kérvényeiket, amelyeket a minisztériumhoz továbbítanak. A kivitelre szánt állatmennyiség 25 százalékát letétbe kell helyezni. 4. A megyei bizottságok hetenként jelentést tesznek a kereskedelemügyi és belügyminiszternek a belső fogyasztás céljára rendelkezésre álló állatállományról. 5. Kivitelre teljesen szabad és a belső kvótát nem alkalmazzák a következő állatokra: poddóliai fajok 6 éven felül, Erdélyben, a Bánátban, Bukovinában és Besarabiában. Ugyancsak érvényes ez a rendelkezés a kapcsolatos területekről származó négy éven felüli más fajú ökrökre és a három éven felüli teheneikre, továbbá az egész ország területén található birkákra. 6. A következő állatok kivitele teljesen tilos: lovak, juhok, tenyészbikák, bivalyok, öszvérek, szamarak, kecskék és a régi regáiban minden szarvasmarha. A belső 25 százalékos kvóta csak a kivihető állatokra vonatkozik, amelyek speciális engedély mellett vihetők csak ki, továbbá a szalonúrára, zsírra és görög kaskaválra. A fel nem sorolt állatnemek kivitele a vámtelemek lefizetése után teljesen szabad.

A szövetségeknek 80 vagon cukrot utalnak ki. Az ipar és kereskedelemügyi minisztérium 80 vagon cukor fölött rendelkezik, melyet a köztisztviselők fogyasztási szövetségei számára tartottak fenn. Arról értesülünk, Sassu miniszter elhatározta, hogy ezt a cukormennyiséget a városi és falusi szövetségeknek utalja ki. A ploesti „Munca” szövetséget már kapott is öt vagon cukrot ebből a készletből és a fennmaradt 75 vagon rövidesen szintén ki fogják osztani. Cukorigénylő kérvényeket a kereskedelemügyi minisztériumhoz kell benyújtani. Csak szövetségek vagy jótékony intézmények igényelhetik. A cukrot a minisztérium önköltségi áron bocsátja forgalomba.

Külföld

Zürichi tőzsde február 21-én. Nyitás: Berlin 225, Newyork 513, Milánó 2575, Prága 950, Budapest 77.50, Zágráb 165, Varsó 14, Bécs 14, osztrák korona 8.

Kétszázmillió bukás Londonban. Londonból jelentik, hogy a „City Equitable Fife insurance Cy” biztosító intézet fizetése képtelen lett. Az intézet igazgatósági tagjai magánvagyonukkal akarták a passzívát fedezni, de a tárgyalások nem vezettek eredményre. A passzívák meghaladják a 200 milliót.

Csőd fenyegeti a csehszlovák fapart. Tavaly nagy kivitele volt a csehszlovákiai tüzfának s az óriási keresletre a tüzifa ára 1800 cseh koronára emelkedett. Az erdőségek kitermelése szokatlanul intenzív lett, mert arra számítottak, hogy Olasz- és Magyarország minden készletet megvásárol. A szokott árfolyamának rohamos emelkedése folytán az exportra számított fát a rossz valutájú államok kereskedői nem vehették meg, a felhalmozott készleteket nem lehetett értékesíteni s a fa ára vagononként ezer cseh koronára esett. De még így sem történnek kitételek, a belföldi szükséglet pedig a kitermelt

és mások, akik közel állanak hozzá és drágák nekem — de az én hazám árulásából csak hasznot húzhat. Így lesz ez bármi is történjék.

Ha győzők, akkor ez a nemzeti feltámadás, — szabad Irország világnép, évszázados rabszolgaság után. Európába visszatér és bevonul az a nép, amelyet Európa a középkorban elvesztett.

Ha balul üt ki a kísérlet, ha Németországot legyőzik, akkor az a csapás, amelyet ma Irorszagra mértek, meg fogja változtatni a brit politikát Irországgal szemben. Soha többé nem lehet úgy, ahogyan volt. Az irkérést a brit belső politika szennyéből és a szegény és hamis küzdelemből a nemzetközi atmoszférába emeljük. Ez a legkevesebb, amit eslekedetünkkel elérhetünk. Anglia többé sohasem játszhat az irkéréssel. Kénytelen lesz egyszersmindenkorra levonni a következményeket. Vagy szemben találja magát az elégedetlen és nyugtalan és összeesküvő Irországgal, vagy sokkal tágabb szabadságot ad. Az erőszak ideje lejárt. A Laissez-faire-nek vége. A humerule az igazi hazai uralom lesz — és ha minden külföldi tervem össze is omlik, ezzel a büszke nyílt lázadással, többet fogok tenni Irországgal mint Redmond és társai, akik éveken keresztül egyebet se tettek, csak fesegetek. Anglia nem törődik az ortodox ir hazafiak árulásával. Már régen kitalálta, hogyan lehet semmibe venni őket. Csak a cselekedet ismeri és a tettét tiszteli. Ezek az emberek a szájukkal gyilkolták Angliát. En elhatároztam, hogy összeszorított ököllel ütök. A legmélyebb ellenségeskedés útja ez, személytelen lenézés, amelyet az a gondolat vezet, hogy az ütés Irországgal történik. Ha valóságban áruló lennék, nem úgy eslekednék, mint ahogyan eslekedni készülök. Mindig mondtam és fenhőztem nélkül mondtam, ha Irországgal itni lehet egyszer, az ütést én fogom adni.

Nos jó, az alkalom itt van! Nem én vagyok a felelős érte, nem én vagyok a bűnös...

solt, nyilván azt hitték, egy csepürágó mutatta kunsztjait. De a parázna nők egyike, látta, hogy sem kőkler, sem tornász nem vagyok.

— Hozzám jött, fölemelt és lágy ujjával végigsimította areom és lágy madár hangian megkérdezte, ments isten, történt-e bajom és végighuzta szakálonon fehér kezét és azt mondta, hogy szép ember vagyok és szereti az öregeket... Megtisztálatlanított (mindenkit óvjon ottól isten) és a megirovó beszéd kiszállott a fejből... visszarohantam az erdőbe, megfürödtem, háromszáztízszáz alámertültem és jöttemjéde és a kerítésnél isten szent nevéhez könyörögtem bocsánatért.

Boldogtalan pillantást vetett tanítványaira.

— Talán nem imádkoztok őszintén érettem?

A tanítványok esüggeden eresztették le fejüket, hallgattak... szögyenkeztek.

— Visszajöttem — így fejezte be a ros jesiva — de a gyermekek, most már késő van... menjünk barlangjainkba aludni. Majd holnap... holnap reggel felkereslek benneteket. De nem megyek vissza, ó nem, ezeket csak ősi nagyjaink és szentjeink tudnák megtéríteni. Holnap majd imádkozunk, könyörgünk, böjtölünk, sanyargatjuk magunkat érettek...

Reggelre azonban a ros jesiván kívül senki sem volt már az erdei pusztában.

Hiába ébresztett, hiába kiáltozott... a tanítványok éjnek idején bementek a városba...

Igy ment tönkre a hires erdei jesiva.

Meglehet, bár attól isten óvjon, hogy „minden bűnös lett”.

(Szabó Imre fordítása.)

mennyiség negyedrészenél is kisebb. Fokozza a faipar válságát a fuvardíjak magas volta s ha rövid időn belül lényeges változás nem következik be, Csehszlovákia egyik legfontosabb termelési ága csődbe jut.

Ujabb hír az oroszországi román aranyról. Párisból táviratozzák: Az „Echo de Paris” szerint Stockholmra egy Oroszországból jövő hajó érkezett megrakva arannyal. A lap szerint az arany Románia tulajdonát képezi.

Kétszáz ciszterna érkezett Németországból. Bukarestből jelentik, hogy az „Adeverul” szerint a vasutagazdóság és a petróleumtársulatok kiküldöttjei Ratiborba utaztak, hogy átvegyék a Németországtól vásárolt ciszternákat. A lap szerint ma 200 ciszterna érkezett Németországból Romániába. Ugyancsak az „Adeverul” szerint a kormány elhatározta, hogy a lakosság petróleum-szükségletét kielégítse, külön petróleum-vonatjáratot létesít Cluj, Csernovic, Tecuci, Marasesti, Braila, Galae és Konstancia között.

Valutapiac

Páris, febr. 20. Bukarest 81/8, Berlin 5, Prága 21, Bécs 14/15, Newyork 1091, Brüsszel — London 4790, Amsterdám — Milánó 54/8, Zürich 212/50, Budapest —

Prága, febr. 20. Lei —, dinár 65/25, marka 2445 —, leva 342/50, svájci frank 1032/50, norvég kor. 926, dán kor. —, svéd kor. 1426, lira 260 —, fr. frank 480 —, font sterling 233 —, dollár 53/25, osztr. kor. 84/50, holl. for. 2011, lengy. marka 150 —, magy. korona 820 —.

Berlin, február 20. Lei —, Krisztiania 3680 —, Kopenhága 4490, Stockholm 5690, Helsingfors, Róma 1100, London 952/50, Newyork 21675, Páris 2110 —, Zürich 4260 —, Madrid —, Bécs 485, Prága 406 —, Budapest 3299, Amsterdám —, Bruxelles —

Zürich, febr. 20. Bukarest —, Berlin 236 —, Amsterdám —, Newyork 514, London 2254, Páris 4700, Milánó 2570 —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Prága 970 —, Budapest 77/50, Zágráb 176, Varsó 14 —, Bécs 14, osztr. kor. 8.

Budapest, febr. 20. Lei 507 —, Napoleon 2560, font sterling 2910, leva —, dollár 669 —, francia frank 5875 —, marka 326 —, lira 3212/50, osztr. kor. 1125 —, rubel 51/50, szokol 1249 —, svájci frank —, dinár 835 —, lengyel marka 19 —.

SHINHAZ - MUVESZET

Berlini színház

A zsidó színház a legjobb művészi együttés ma Berlinben (Berlini levél)

Berlin színházi élete külsőségekben gazdagabb lett, a színházak üzletes gondolkodásból a közönség izlését keresik. Új és nagy drámai alkotások, a játékművészet és a rendezés elmélyülése sehol sem található. Új színházakat alapítanak, amelyeknél minden fontosabb, mint a művészi program. A színház már semmi egyéb, mint szórakozó hely. Pedig épen most, amikor a színházi technika, a rendezés, Reinhardon keresztül, a tökélyig jutott, amikor az expresszionizmussal új gondolatvilág vonul a színházra, olyan súlyos és ez, a művészet olyan lealacsonyítása, amely méltatlan ehhez az igazi nagy szépségekre szomjuzó városhoz.

A Trianon Theater Wedekind-estét rendezett. A „Kammersänger”-t és a „Tod und Teufel”-t mutatta be. A Kammersängerből lélek nélküli vígjátékot csináltak, realistik voltak mindvégig és nem romantikusak. Egyedül Friedrich Wilhelm Kaiser adott valamit a wedekindi világból. Nem tudták a színházra rögzíteni azt a roppant erejű, keserűen kegyetlen és víziókkal telített hangulatot, amely átítatja Wedekind műveit.

Az „Intimes Theater”, amelyet Heppner igazgat, nem is tagadja, hogy pénz akar csinálni. Ez a színház igazán alkalmas arra, hogy a modern, drámai feszültségű egyfelvonásosokkal ismeresse meg a közönséget. Műsorán van két érdekes darab. A „Die Spelunke” izgalmas szkecses, a „Grand Heignol mintája szerint, telítve izgalommal és meglepetéssel, Feydeau „Lauf doch nicht immer Nackt herum” bájos humor,

Szerda: ...
 Prez...
 szá...
 Csütörtök...
 Ren...
 szá...
 Péntek: ...
 Ren...
 szá...
 Szombat...
 elő...
 sévé...
 Kov...
 Szombat...
 Híj...
 hely...
 elő...
 ajtó...
 Vasárnap...
 dom...
 Vasárnap...
 hely...
 Hétfő: Kék...
 Ren...
 szá...
 Kedd: Ron...
 tanu...
 hely...
 elő...
 ajtó...
 A műsorra...
 megvá...
 Tabla...
 kristály...
 árukat...
 szállítu...
 Cluj...
 v. Szé...
 En-gr...

naiv könnyed és igénytelen. A „Kleinen Lecassot“, a harmadik egyfelvonásos ügyetlen és farszto komédia.

Steglitzben a nyugdíjasok, veteránok csöndes városrészében nyílt meg a „Schlosspark Theater“, amely Eulenberg gyönyörű költeményét „Alles um Geld“-et mutatta be. Paul Henekels igazán eltalálta a költő finom, nyugtalan hangját. Ez a színház még ígér valamit. Igér a „Neues Volksheater“ is, amely Berlin másik részén, másik külvárosában van. Itt mutatták be Ben Jonson hosszú lélegzetű komédiáját az „Epicone“-t, amelyet Benedikt Lackmann „Schreien nach Ruhe“ címmel dolgozott át.

E színpadi és üzleti kísérletek között valóságos tüdős a „Jüdische-Künstlertheater“, ahol Berlin legjobb művészegyüttese van ma. A színház a régi Herrenfeldhausban van, Galeen Gottowt igazgatása alatt. Itt színházat játszanak, itt művészetet csinálnak. Az utolsó statisztikáig mindenki művész. A darab nem is fontos, mert az előadóművészek annyi lüktetést, annyi mélységet és életet visznek bele, hogy rossz nem is lehet. Itt van Peree Hirschbein népjátéka a „Die verlassene Schänke“, amely a művészi előadáson keresztül szinte kitérő hatású. Csupa művészet végig: az egyik felvonásban esküvő van, olyan összejátékban, amelynél jobbat elképzelni sem lehet. Szerelmi jelenet, tomboló vadsággal. Düh, nyugalom, egy-egy életfilozófikus gesztus, — mind forró művészet.

Itt alakít Sonja Alomís, aki szinte vad erővel nő a művészi tökély felé. Alexandro Asro, Frieda Blumenthal, Chaim Schneyca, Leiser Zelaso: ezek vérgig művészek. Aki nem is érti a zsargont, megért mindent anélkül, hogy — mint a kinoban — magyarázni kellene. Mert amikor ezek a színészek megjelennek a színpadon, mozgásukkal, arcukkal, szájukkal életet hoznak. A szenvedélyek olyan elemi kitérését produkálják, amilyent félreérteni nem lehet. Ez a művészet, minden művészi iránytól és módszertől függetlenül művészet marad mindig.

Andrejew Leonid „Jekaterina Iwanownája“-ját mutatta be a „Theater in der Königgrätzer Strasse.“ Ez a darab életméliségeket mutat meg. Izazi sorstragédia. Ugyanitt mutatják be Carl Sternheim nagyszerű kortörténetét a „Manon Lescaut“-ot. Ebben a darabban Maria Orska hatalmasat alkot.

Ez a mai berlini színház tükrö.

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor
Szerda: Gazdag lány. (Ujdonság, előszór. Premierhelyekkel. Premierbérlet 23. szám.)
Csütörtök: Gazdag lány. (Ujdonság, 2-odszor. Rendes helyekkel. Napibérlet 101. szám. A.)
Péntek: Gazdag lány. (Ujdonság, 3-odszor. Rendes helyekkel. Napibérlet 102. szám. B.)
Szombat d. u.: Csikós. (Kilencedik ifjúsági előadás. Szentgyörgyi István főlépésével. Igen olcsó helyekkel. Előadó: Kovács Ferenc tanár.)
Szombat este: Szévilai borbély. (Kolbay Hildikó főlépése betegsége után. Operahelyekkel. Napibérlet 103. szám. C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
Vasárnap d. u.: Szerencsétlenség. (Operettujdonosság, 10-odszor. Olcsó helyekkel.)
Vasárnap este: Gyimesi vadvirág. (Rendes helyekkel. Napibérlet 104. szám. D.)
Hétfő: Kék mazur. (Operettujdonosság, 7-edszer. Rendes helyekkel. Napibérlet 105. szám. A.)
Kedd: Romeo és Julia. (Operarepriz. Új bemutatással s új szereposztással. Operahelyekkel. Operabérlet 15. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják.)
A műsorra tüzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

Táblatüveg minden méretben, lámpadur, készletéhez lámpacső és csiszolt üvegárukat, demijonokat taktárról azonnal szállítunk. 1262
Ausländer Testvérek
Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (v. Széchenyi-tér) 39. Telef. 9-54.
En-gros! En-detail!

A Gazdag lány. A ma esti premier iránt igen nagy a közönség érdeklődése. Annak az óriási sikernek a híre, amit Szénes Béla új darabja, a Gazdag lány Budapesten, a Belvárosi színházban aratott, ide is eljutott és lázas kíváncsisággal, feszült érdeklődéssel várja Kolozsvár közönsége a premieret. Gondos előkészületek és kitűnő szereposztás garantálja azt, hogy a siker itt is meg lesz. A Gazdag lány egyelőre három egymásutáni estén: ma, csütörtökön és pénteken fog színpadra lépni.

Szévilai borbély. Szombaton este Rossini finom, örökéletű vig operája, a Szévilai borbély fog színpadra lépni. Rozinát Kolbay Hildikó, Figarót Sugár Frigyes, a grófnőt Ruvinszky, a többi szerepet Bálint Béla, Virág, Róza Lili éneklék.

Szentiványi álom. Erősen készülnek a jövő hét művészi szenációjára, Schakespeare

Szentiványi álom c. mesejátékának felújítására. A színháznak csaknem valamennyi tagja résztvesz, sőt Mendelsohn muzsikájának interpretálásában az operai gárda két tagja: Lévy Ilona és Róza Lili is résztvesznek a klasszikus mű előadásában. Az igazgató rendezi a darabot, főszerepeit pedig Izsáky Margit, Poór Lili, Baróti, Hajnal Klári, Táray Böske, Leówey, Nagy Gyula, Táray, Szakács, Réthely, Lengyel, Forgács, Berky és Izsó fogják játszani. A Szentiványi álom reprize szerdán este lesz.

Felelős szerkesztő: MARTON ERNŐ
Kiadó: KADIMA Kiadóvállalat r.-t.
Hirdetéseket milliméteres díjazás szerint vezeti a kiadóhivatal

Ujrafoncsorozás! Finntökrök gyártása!
Péchy és Társa
Modern üvegcsiszoló és tükörárugyár
üzemét ORADEA-MARE (Nagyvárad) Str. Saguna (Kapucinus-u.) 20 megkezdte: Minden méretű és minőségű tükörök, butorüvegek olcsó árakon megrendelhetők. 1270
KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

Gutfried és Hershovits
Oradea-Mare — Naggyárad
Piata Unirei 12.
1289
Erdély legnagyobb és legszolidabb importőrei. Állandó gyári lerakat Chemnitz kötött-szövött árúban, ugymint horgolt nyakkendők, mindenféle harisnyák, szetterek, sálak stb. Nagy raktár mindenféle Harlandi olasz D.M.C. cernák és pamutokban.
Megrendeléseket postán eszközölünk.

Au Bon Gout
Bárdos Jenő
párisi és bukaresti áruházak lerakatainak farsangi ujdonságai megérkeztek
Főter 4. 1282

A Temesvári Gyapjuiipar Rt.
kolozsvári fióküzletében: Calea Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 24. 1302
Eredeti gyári árakon kaphatók: férfi és női gyapjuszövetek
Engros és endetail!
Harisnyaárak engros!

Március elsején nyílik meg
Kossuth Lajos-utca 5. szám alatt
Sugár & Co
sportfelszerelések, kötött-árú és uri divateikkek áruháza

FRIEDMANN ÉS SCHÖN
fűszer-, gyarmat-, festék és rövidáru nagykereskedése
Satumare—Szatmár.
Állandó nagy raktár:
REICHHOLD, FLÜGGER, BOECKING-féle lakkokban
„SCHMOLL“, „REVOLVER“, „SOLO“
cipőkrémek főlerakata, a
„HERKULES“
ruhafesték főlerakata.
Csak viszonteladókat szolgálunk ki
Drogárak nagyban! Drogárak nagyban!

ÉKSZERÉSZEK
étűik és kirakatállványok mindenféle cikk részére nagy választékban érkeztek az
„ARGENTA“
óra, ékszer és alpaccaáru nagykereskedéséhez, Cluj, Strada Filipescu (Óvár)
Szentlélek-utca 1299

Allandó nagy raktár pamutszövőfonalakban
Szövőcérna, nyers és fehérített 8—32 sz.
Mulefonál fehérített 3—10 sz.
Hardwesterfonál, nyers és fehérített 6—32 sz.
Grohmann-féle fekete és piros szövőfonalak, festett szövőcérnák, matringos és gombolyagos kötőpamutfonalak
„Viktoria“
Váltóüzlet és kereskedelmi rt. Timișoara, IV. Str. Brătianu 8. Telefon 97.
Sürgönyclm: Victorlabank.

Allandó nagy raktár rövid, galanteri és kötött árúban a
„Glória“
nagykereskedésben
Calea Regele Ferdinand 30. Széki palota

Bőrlábszárvédő
elsőrendű anyagból fekete, barna és sárga színben 1286
Krébs János szijgyártó
Cluj, Calea Regele Ferdinand 77.
Kereskedőknek árkedvezmény!

Nagymennyiségű lámpaáru, csak táblatüveg, karlsbadi porcellán és Dittmar-féle lámpaáru érkezett.
DEUTSCH R. I.
üveg és porcellán nagykereskedés részvételtársaság
Oradea-Mare — Naggyárad
Str. Nicolae Jorga (v. Zöldta-u.) 4.
TELEFON 71.
1311
Pontos és szolid kiszolgálás.

l is kisebb.
a fuvardíjak
ón belül lé-
vetkezik be,
ntosabb ter-
szági román
tozzák: Az
Stockholmba
ajó érkezett
ap szerint az
képezi.
zett Német-
lentik, hogy
asutigazgató-
atok kiktül-
gy átvégycék
cisztérnákat.
zterna érke-
ába. Ugyan-
a kormány
y petróleum-
y petróleum-
Csernovic,
Galac és
8 1/2, Berlin
Newyork
4790—, Am-
rieh 21250,
dinár 6525,
vájci frank
or.
frank 480—,
p. oszn. kor.
rka 150—,
Krisz-
Stockholm
ndon 95250,
Zürich
rága 406—,
Bruxelles
Berlin
514, Lond-
—, Brüss-
lm
aga 975—,
rsó 14—
Napoleon
dollar
árka 920—,
ru-
ájci frank
19—
SZET
áz
ob mü-
linben
őség
zak üz-
ség iz-
dráma!
a ron-
tál-
itások.
, mint
ad már
hely.
zinpadi
hardon
amikor
ndolat-
súlye-
sonyi-
z az
mjuzó
d-estét
és a
be. A
víg-
voltak
kusak.
Kaiser
ágból.
ni azt
yetlen
amely
helyet
gudja,
szin-
ogy a
gyfél-
a kö-
dekes
almas
ntája
meg-
nicht
umor,

Noll, Schmolli & Comp

— Kis regény —

Irtá: **Solem Alejchem**
(Szabó Imre fordítása) 10

Bronzentoler most megmutatta, hogyan ugrik a parafadugó a levegőbe, mint párolg az üveg nyílása és hogyan habzik belőle az ital.

— Ejnye — szolt közbe megint Arkadi Schweizer — elengedem én a paripákat meg a hintókat, meg a fajtutyákat; nem kell a vadász sem elől, sem hátul. Egy jó korty longyel kantusovkáért elengedem az egész pompát. Vagy talán inkább egy pohár erős bort parancsol, öregem?

— Jót tesz egy pohár asztali is — válaszolt Bronzentoler és folytatta:

Ami pedig a grófok pénzét illeti? Hát pénz az volt annyi, hogy kirakhaták volna bankókból a földjeiket és még maradt volna. De volt ám részvény is, meg értékpapír, úgy hogy külön embert kellett tartani, akinek más dolga nem volt, mint kuponokat vágni napokon át, úgy hogy a kuponokból egész papirhegyek lettek.

Arkadi megint csak közbeszólt: — Pont így volt ez anyai részről való nagyapámmal. Azt beszélik, hogy anyai jószágja, juha, ökre, tokene volt és kecskéje, hogy nem volt elég ember,

aki a tejükből vaját köpüljön. A tehének és kecskék tejét azért egy nagy gödörbe fejték, azután beállították a kecskéket a gödörbe, hogy vajját köpüljék a tejet.

— Ugy látom — szolt Bronzentoler, miután lehajtott Arkadi borából egy kortyot — maga nem hiszi ezeket a dolgokat, mesének, ezeregy éjszakának hiszi őket.

— Ments isten — szabadkozott Arkadi — mi az, hogy ezeregy éjszaka? Hátulgombolós gyerek vagyok én, vagy mi az ördög? Kérem Bronzentoler ur, folytassa.

— Szóval — beszélt tovább a háziur — nagy volt ez a család, hatalmas, de csak addig, amíg be nem ütött a polyák forradalom, amikor elvették az urak vagyonát, rangjait és címeit. Vége a gróf Dombo-Dembo-Dembiczkyvel, a gróf urból egyszerű „panyo” lett. Mindent elvettek előlük, szegény flótások lettek máról holnapra, magukra vették a „gólesz” igáját, széjjel szedték az egész világon, egyik ide, a másik amoda és Polyákországban csak hárman maradtak: ő és két huga. Nagybátyjuknál éltek, az öreg Dombo-Dembo-Dembiczkyvel, akitől tudták, hogy fivére Kaliforniában élt, mondotta, Stanislawnak hívják és jó dolga van ott kint, hivta is Kaliforniába a rokonságot. De multak az évek, az öreg Dombo-Dembo-Dembiczky meghalt, a nagybácsi nem küldte már a leveleit és már csak halvány emlék maradt róla. Egy-

ször hír jött Amerikából, Philadelphia államából, hogy Sanfranciskóban harmine évvel ezelőtt meghalt Stanislaw Dombo-Dembo-Dembiczky. Ez magában nem lett volna örömhír, de az öreg nagy vagyont hagyott hátra és úgy rendelkezett, hogy a vagyon huszonöt osztandójáig csak heverjen a takarékbán, nőjön és gyarapodjon, de amikor elmulik majd ez az idő, osztassék fel a nagy örökség rokonai között igazságos mértékkel. És a nagy családból mindössze az én pórecom maradt két hugával. A vagyon pedig, ami felosztásra kerül, kilencvenkilencmillió, vagyis fejenként harminchárommillió.

— Ha a pénznek a kamata lenne csak az enyém, megmutatnám a klubban, ki a legény a csárdában — szolt Arkadi.

— Én megelégednék az összeggel, amibe ennek a pénznek az idehozatala kerül — mondotta a szerző.

— Boesásatok meg — felelt Bronzentoler, — de mind a ketten bolondok vagytok. Hiszen, ha végre tudom hjatani azt, amit akarok, jobban jártok, mint akár a kamattal, akár a költéssel.

— Ámen, isten segítse önt, — szolt mind a kettő és az öreg tovább mesélt:

— Hol is tartunk? Igenis a kilencvenkilencmilliónál. Amikor meghallottam a pórec szájból ezt a szédületes számot, majd leszedültem.

— Nem szabad ijedezni, — mondotta Dembiczky — az ember nem hall-

gat ilyenkor, hanem cselekszik.

— Persze, hogy cselekszik, — szoltam, amikor kissé magamhoz tértem, — de miért nem cselekedett uraságod, miért nem ült vonatra és miért nem utazott San-Franciskóba.

— Nem kell ahhoz elutazni, öregem, — mondotta — türelem kell hozzá és pénz, pénz, drága zsidócskám.

Igy szolt és nyugodtan dohányozgatott tovább, azután megszólaltam.

— Ennyi pénzt, ilyen kincset az ember nem hevertet, az ember kiássa a föld alól is, a tiz körmével kaparásza ki, de a pénz legyen meg és az ember mégis csak fel ül a vonatra és megy a milliókért.

A pórec azonban nyugodtan tovább pipázgatott. Hazamentem, máskor odajöttem hozzá s mindig megkérdeztem: — Miért hallgat uraságod, miért nem megy a milliúti után. Azt a pár rubelt elő lehetne teremteni.

— Próbálkozzatok ti zsidók — felelte — tudom, zsidókkal mindent lehet csinálni, mert a zsidó nép gazdag nép és okos nép és értelmes nép. Az egész világon nincs párja a zsidó népnek. Van még egy és ez a lengyel, de ez sem olyan nagyszerű, mint a zsidó. Meglátod öregem — szolt — ez a két nemzet egyszer majd az egész világot meghódítja, az összes nemzetek fel fogják falni egymást, csak a polyák és az izraelita fog fennmaradni.

(Folytatjuk.)

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szoba 1 let. — Vastagabb betűvel 2 let. Levegővel apróhirdetés ára 10 let.

Elcsorciném egy szoba konyhas lakószobát belvárosban, egy szoba, konyha és mellékhelyiséggel is bíró lakással. Cím: Weisz Sándor, Szentgyörgy-u. 11. szám.

Röfő és rövidárúknak alkalmas, teljesen új berendezés olcsó áron. Értekezni Bíró Andor, Kornis-u. 23395-1

Irodaszolga felvételt, jelentkezni délelőtt 11-ig Ferencz József-ut 48. szám alatt a Zs. N. Szövetség irodájában.

Gazdatiszti állást keres egy izr. vallású 21 éves nőten, fiatal ember. Földmívelésben teljesen jártas. Megkereséseket „Gazdatiszti” jellegre a kiadóhivatalba kérek. 3396-1

Suche ältere deutsches bonne zu meine 2 kinder von 4-8 jähre, Welcher meine Kinder selbständig erziehen könnte. Grötes Gehalt und gute Behandlung versichert Offerte Kardos Jenő modellschäft Nagybánya. 3397-1

Elvezett a cluj-i vasúti állomáson f. hó 19-én délután egy Josef Schwarz nagyváradi lakos nevére kiállított arcképes, II. osztályú vasúti bérletkönyvecské. A becsületes megtalál adja le az Uj Kelet kiadóhivatalában, ahol 100 lei jutalomban részesül.

Tanulót fizetéssel felvesz Baunzweig kézműiparnagykereskedés Szappan-utca 1. Szombaton árva.

Keresek zöldségtermelésre alkalmas terület vagy néhány holdnyi földterületet bérbe, esetleg megvételre. Bihari, Szentgyörgy tér 2.

Es wird einen Leiter gesucht für eine Chaluzfarm bei der die Gärtner und Milch-wirtschaft leiten Kaun, cessen Frau der Küche vorsiehn soll. Kost und Wohnung in Natura nebst gutem Gehalt. Anmeldungen mit Zeugnisseilage und Gehaltstrans-drüche an Hermann Paneth Cluj, Strada Petru 16. 3400-1

Keresek egy husz éven felüli fűszer és csemege szakmában jártas segédet. Szombat, ünnepnapokon zárva. Ajánlatok Grün Herman, Alba-Julia címre küldendők. 3401-1

Pianninót bérbe keresek. Cím a kiadóhivatalban.

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szijgyártóblank állandóan nagy készlet készletben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. — Vidéki megrendeléseket kite postaköltségekben is tartalmazó. — Jelenlegi árak a boeskor ára 65-70 let. — vasgöngyölök 3 százalék kedvezmény. **SÁMSON BÖRGYÁR**, Gyafagyár-utca 1 — Gyorsúti raktárral szemben. Telefon: gyár 3-86 — lakás 3-87

GANZ

villamosági részvénycsáság üzemeltetése:

Piata M. Viteazul Széchenyi-tér 41. sz. (Széki-palota.)

Elvállal elektromos világítási- és erőátviteli berendezéseket. Izzólámpák, izzólámpa szénpálcák, szerelési anyagok és kisebb motorok állandóan raktáron. — Költségvetéseket és felvilágosításokat díjtalanul nyújt. Telefon 403. 1280

Vadász és Tsa

villamosági és vízvezetési berendezések szerelési vállalata

Cluj, Egyetem-utca. New-York épület. Telefon: 2-14. 997 Telefon: 2-14.

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár

CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Xenofen (Szappan-u.)

Fogászati arany ára 22 karátos lemez vagy kivágás per gram . . . Lei 75—
20 karátos forrasztó per gram Lei 68-20
18 " " " " " " 61-40
16 " " " " " " 54-60
14 " " " " " " lemez vonal

vagy kampóhuzal per gram „ 47-80
Nemesfém beváltó!

Távirati cím: Guveacre, Cluj.

2-13 TELEFON 1273 TELEFON 2-13

Szarut, szaruhegyet, aggancsot, husolást és csontot, valamint mindennemű timárhulladékot legmagasabb napiárban vásárol

Szaru- és csontárúgyár Rt. Cluj

Jól és olcsón vásárolni csak a **Feiner Testvérek**

engros és endetail áruraktárában lehet **Cluj.**

Cal. Reg. Ferd. (Wesselényi-u.)

Minden házban fontos!

Az egészség érdeké ben nélkülözhetetlen

pávatolt-, vatta-, lószór- és gyapju-tisztító, melyet gőzerőre és vegytisztításra berendezett műhelyemben

gyorsan és pontosan vállalkok. Raktáron tartok kész párnákat és tolat. Mérsékelt árak!

Szolid kiszolgálás!

Stern Salamon
Kossuth L.-u. 10.

Springer Károly

„Transilvania”
Dental Depot-ja

Cluj, Strada Memorandului 3.
Kolozsvar, Unió-utca 3.

Platina-, Paladium-, Wisko- és Diakovis-fogakbav, Pets, Kadmium, Kantschug, Randolf és Pappirscheibniben.

Leszállított árak:

Nagy raktár az összes fogorvosi anyagokban és műszerekben a legjobb minőségű árukból. Postai pontos szétküldés.

Magas bért fizetek

a város forgalmas helyén 2-3 szobáért esetleg kisebb izelhelyiséggel, mely irodai célokra alkalmas. Spriger, Cluj, Str. Memorandului 3.

Rövid, kötött és galenteri nagybani raktáromat kiárusítom.

Eisenstädter Fülöp volt Lakatos-áruház

CLUJ, Strada Regina Maria 13. szám. A többi összes cikkekből március 15-ig 10 százalékos árengedmény. 2174

Kereskedők figyelmébe!

Cérna (kutyafejű márka gar. 400 yardos)

DMC

CTI himző, harangcérna 30-100-ig alsószál (Sewing) Aida kötőpamut nagy tételekben érkezett

Landesmann és Weisz

céghez, CLUJ, Uránia-palota az intrai cernagyár erdélyrészi lerakata.

Szilágyi Eleonóra Rt.

Alapja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű pezsgőt és borait. Szesz nagyraktár. 1289

Szőrme bundákban és különféle szőrmékben

nagy választék. Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben vállalunk 1297

S. Eisenstädter & Co.
szücs, szőrmearuháza Cal. Vict. (v. Kossuth L.-u.) 2. Telef. 1-49.

„BARZEL”

Fierarie - vasüzlet

CLUJ - KOLOZSVAR.
Piata M. Viteazul 13. Telef. 10-49.

Hölgyeim figyelem!

3136-1

A központi hölgyfodrász és manikűr szalonban

a női fodrászat

minden ágát u. m. hajfonatok és transformatiók (parókkák) készítését, hajfestést, ondolást, hajmosást, manikürt személyesen végzem.

Hajfesték minden színben és összes kozmetikai cikkek kaphatók.

Terkál volt üzletvezetője

Péterfy Juliska

Cluj, Wesselényi M.-u. 13. udvarban.

Rottmann Károly és Tsai

részvénytársaság 1220

Timisora IV. Strada Iancu Vacarescu (Bem-utca) 14. sz.

Szesz-szabadraktár, szeszenaturáló telep. Szilvórium és törkölyfőzde, rum-, likör- és konyakgyár. Bornagykereskedés.